Emek Hareketi Sorunları Sendikalar ve İşsizlik (Sy:8-9)

Politika

SAVAŞSIZ SÖMÜRÜSÜZ BİR DÜNYA İÇİN

16 Haziran 2021 | Yıl: 7 | Sayı: 64 | MUSTAFA SUPHİ VAKFI MERKEZ YAYIN ORGANI | Ederi: 2,5 TL | Yurtdışı: 2,5 EUR/USD

Derhal İstifa ve Kurucu Meclis

Türkiye halkları artık bu ülkenin sorunlarının çözümünü ele almak zorundadırlar. 2015 yılından beri toplumsal alanda muhalefetin üzerine serilen ölü toprağı kalkmalıdır. Kanıksanan sorunlar, usülsüzlükler, yolsuzluklar, kesif sansür, baskı ve teröre artık dur deme zamanı geldi de geçti.

Karadeniz'de doğal gaz bulundu açıklamaları artık Türkiye işçi sınıfının, ezilen yoksul emekçilerin, köylülerin, çiftçilerin, işsiz işçi ve emeklilerin, gençlerin, kadınların, Kürtlerin, Alevilerin, ezilen, sömürülen, horlanan tüm toplumsal halk katmanlarının gazını alamamalıdır.

Türkiye yer altı ve yer üstü kaynakları ile, bir halklar mozaiği olan çok uluslu yapısıyla, Balkanlar, Orta-Doğu, Akdeniz ve Kafkasya'nın orta yerindeki jeo-politik konumuyla bir barış ve demokrasi adası olabilir.

Silahlanma ve savaş alanında günde harcanan milyarlarca dolarlık kaynaklar ekonomiye aktarıldığında, uluslararası ticaret organizasyonları arasında saygın bir yeri olan, sanayisi, teknolojisi, hizmet sektörü, hayvancılığı ve tarımıyla kendine yetecek ve artıracak bir ekonomik yapıya kavuşabilir. Sağlık, eğitim, öğrenim, konut ve alt yapı alanları birer sektör değil, hizmet alanlarıdır ve bu niteliğe dönüşmelidir.

"Türkün Türkten başka dostu yoktur" tekerlemesi bugün gerçek olmuştur, çünkü Türkiye Cumhuriyeti devleti ülkeyi gerçekten bu duruma getirmiştir. Halbuki Türkiye halkları Balkanlardan, Orta-Doğu'ya kadar, barış ve demokrasinin teminatı olacak, halklar arası barış ve dostluğun kalesi olacak bir potansiyele ve dinamiğe sahiptir. Bu potansiyelin ve dinamiğin ortaya çıkarılması Karadeniz'de bulunduğu iddia edilen binlerce metreküp doğalgaz rezervinden daha kıymetlidir.

Ülke nüfusunun yüzde 25'ini oluşturan Kürt halkı ile, yine bir diğer yüzde 25'ini oluşturan Alevi toplumu için eşit ve adil haklar temelinde siyasal çözümler üretilmeli, 12 Eylül faşist diktatörlüğünün bir mirası olan ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş genlerinden kaynaklanan iç savaş ve düşmanlığa son verilmelidir.

Onun için, bugünden tezi yok, tüm muhalefet partileri TBMM'den çekilmeli, vekiller istifa etmeli ve yeni bir Kurucu Meclis'in oluşacağı koşullar yaratılmalıdır.

Politika

Türkiye'nin Halleri ve Acil Önlemler

❑ **Kemal ATAKAN**

Bu ayki yazımızda birden fazla konuda görüşlerimizi ele almaya çalışacağız. Malum, iç politika Mayıs ayından beri Sedat Peker videoları ile çalkalanıyor. Bu konuda görüşlerimizi ortaya koymamız gerekiyor. Bu bağlamda ülkenin içinde bulunduğu ekonomik ve siyasal krizi de ele alalım istiyoruz. bir diğer önemli konu ise devletin dış politikalarında gelinen nokta ile ilgili. Ve asıl önemlisi tüm bu gelişmelerin barış, demokrasi ve sosyalizm güçleri açısından nasıl bir sonuç ifade ettiği olacak.

Ekonomi ve Politik Kriz

Rejim, kriz ortamını uzun bir zamana yayma becerisini gösterdi. Bu konuda Pandemi koşullarının sunduğu "olanaklar" da rejime uygun ortam sağladı. İşsizlik ve ona bağlı olarak yoksulluk daha önce yaşanmamış boyutlara ulaştı. Açlık sınırında ve altında yaşayan insanlarımızın sayıları artık milyonlarla ifade edilir oldu. İşçi sınıfı ve emekçilerin içinde bulunduğu ağır ekonomik şartların yanısıra esnaf ve zanaatkârlar arasında iflaslar had safhaya ulaştı. Küçük burjuvazi arasında proleterleşme oranı yüksek bir hızla artıyor. Köylü ve çiftçi, tarihinin en kötü dönemini yaşıyor. Taban fiyatları, kotalar ve aslında ülkede üretilebilecek bitkisel ve hayvansal mahsüllerin yurt dışından ithali ile oluşan durum sonucunda mahsüller tarlada ve elde kalıyor, sokağa, denize dökülüyor, yakılıyor. Türk Lirası'nın döviz karşısındaki durumu herkesçe izlenebilir durumda.

Durum bu derece vahimken, Karadeniz'de doğal gaz, Batman'da petrol, Kanal İstanbul gibi konularla halkın nabzı tutulmaya çalışılıyor. Bu konular tek başına yetersiz kalacağı için de Kürdistan'da savaş körükleniyor, özellikle Güney Kürdistan'da sivil halk ve doğa gözetilmeden ateş altına alınıyor, resmen Irak'ın sınırları dahilinde savaş ve işgal yürütülüyor. Amaçları rotayı tekrar Batı Kürdistan'a, Rojava'ya kırmak ve onunla da yetinmeyip Suriye'nin geneline ilişkin işgal planlarını adım adım ilerletmektir. Bugün Türkiye Cumhuriyeti ile işbirliği içinde kendi halkına ihanet içinde olan Günay Kürdistan Barzani yönetimi de, eğer bu politikalarından vaz geçmez ise sırada olduğunu görmek durumundadır. Güney Kürdistan'ı ele geçirmek, orası Federe bir devlet olduğundan beri Türkiye Cumhuriyeti'nin hedefidir.

Türkiye'nin kendi sınırları içinde ekonomik ve siyasal krizin had safhaya ulaşmış olması, Türkiye'nin bölgesel emperyalist bir güç olarak kendini geliştirme tarifi ile çelişmiyor. Belki kimileri bölgesel emperyalist bir devlet olmanın bu derece ekonomik ve politik sorun içinde bir devlet olmasıyla çelişiyor olduğunu düşünüyor olabilirler. Ancak bize göre emperyalist veya onun bir türevi olan bölgesel emperyalist, diğer adıyla alt-emperyalist bir gücün oluşması zaten bu tür pratiklerin uygulanması ile mümkündür. Onlar, ekonomik ve politik krizlerini sömürü ve sömürge yöntemlerini kullanarak çözme yoluna gidiyorlar.

ABD veya bir dizi emperyalist AB ülkesinin de ekonomisi aslında devasa bir kriz içinde. Fakat, emperyalist ekonomik ve siyasal pratikleri ile bu krizleri en azından dönemsel olarak etkisizleştirmeyi başarıyorlar. Ekonomik sömürü mekanizmalarını kullanarak ve sömürgeci politik yönelimleri ile kendi ülkelerinde suni bir rahatlama sağlıyorlar, sınıfsal ve toplumsal muhalefetin güçlenmesini önleyebiliyorlar. Türkiye de kendi çapında böyle bir yol izleyerek kendi sorunlarını ertelemeye çalışıyor. Doğu Akdeniz, Balkanlar, Kuzey Afrika, Orta-Doğu ve Kafkaslarda uyguladığı politikalar da bu yönelimin devamı olarak algılanmalı.

Bu tür yönelimler iki nedenle uygulanıyor. Birincisi; emperyal amaçlar vasıtasıyla kendi gücünü artırıp sömürücü ve sömürgeci bir devlet olarak kendi ekonomik ve politik krizlerini aşma amacıyla ertelemek. İkincisi; güçlü devlet imajını milli ve dini hassasiyetler ile birleştirerek toplumsal muhalefetin ve sınıf bilincinin gelişmesini engellemek.

Videolar Dizisi

Böyle bir ortamda Sedat Peker'in videoları 2 Mayıs'tan itibaren yayınlanmaya başlandı. Rejimin koltuk değneklerinden biri olan Peker'in böyle videolar yayınlamasına yönelten nedenler üzerine ilk başlarda çok konuşuldu. Biz daha ilk videoda bunun nedeninin çıkar çelişkileri ve paylaşım sorunları olduğunu belirttik. Türkiye Cumhuriyeti'nin petrol, silah ve uyuşturucu trafiğinden elde ettiği gelirlerin paylaşımının bu çelişkilere yol açtığını dile getirdik. Buna ihale ve aracılık hizmetlerinden elde edilen çıkarları da ekleyebiliriz. Sonrasında adım adım, Suriye'ye cihatçı çetelere giden silah dolu TIR'lar, Venezuela'dan gelen uyuşturucular gibi konular ortaya çıkmaya başladı. Adı geçen tüm devlet yetkililerinin kendilerini muhatap hissedip sırayla yanıt verme yarışına girmeleri konunun farklı bir trajik yanını oluşturuyor. Halbuki, ortaya atılan suçlamalar gerçek değilse, ülkenin hukuk kurumları gereken girişimlerin sonuçlarını açıklayarak "iftira" olduğunu rahatça ortaya koyabilirdi.

Sedat Peker açıklamaları kamuoyunda muazzam ilgi çekti. Dokuz adet videonun 100 milyondan fazla kişi tarafından izlenmesi bu ilgiye işaret ediyor. Türkiye'de hiç bir TV dizisi bu kadar reyting almıyor. Kaldı ki, Peker'in ifşa ettikleri aslında yeni konular değil. Aktörler değişmiş dahi olsa ülkede onyıllardır bu tür hukuksuzlukların varlığı bilinmektedir. Bu hukuksuzluklar uzun yıllar kamuoyundan gizli kalmış olabilir ama en azından Uğur Mumcu'nun yazı ve tefrikaları ile bu konular deşifre olmaya başladı. Uğur Mumcu bunu yaşamıyla ödedi. 1996 yılında Hüseyin Baybaşin'in MED TV'de yaptığı açıklamalar çok geniş kitlelere ulaşmamış olabilir, ama Baybaşin Demirel, Çiller, Ağar, Eken, Şahin gibi isimleri yer, saat ve gün vererek o dönemde açıkladı. Can Dündar, bugün Sedat Peker'in itiraf ettiği silah yüklü TIR'lar nedeniyle yüksek hapis cezaları aldı.

Kürt halkının bilgisine insanlarımız güvenmiyor olabilirler ama genel geçer tanımıyla "Doğu'da görev yapan" her asker, polis, özel harekatçı, Kürt düşmanı ve devlet yanlısı olsa dahi, bölgede yaşanan gerçekleri çevresine anlatmaktadır. Petrol, silah ve uyuşturucu kaçakçılığı bilinen bir gerçektir. Bu işleri de devletin taşeron kullanarak yaptırdığı ayrı bir gerçektir. Bu ticaretlerin ülkenin batısına ve oradan da Avrupa'ya uzanması "mafya" olarak adlandırılan çeteler tarafından uygulanmaktadır. Ancak, Baybaşin'in de isim vererek anlattığı gibi "işveren" devlet katında en üst düzey görevlilerdir. Peker de aynı verileri farklı bir biçimde paylaşmaktadır. Bugün Peker, dün Çakıcı, Çatlı, Topal idi. Çakıcı'nın tekrar işlev üstlenmesi ile Peker'in pabucunun dama atılması söz konusu olabilir. Mehmet Ağar'ın adı geçen meşhur Marina'da Alaattin Çakıcı, Korkut Eken ve Engin Alan ile fotoğraf yayınlaması belki yadırgandı ama bu fotoğraf ile verilmek istenen bir mesaj vardı ve bu mesaj yerini buldu.

Petrol ve uyuşturucu trafiğinin havayollarının sunduğu olanaklar kullanılarak yürütülmeye başlandığı dönemde Ömer Lütfü Topal'ın Abdullah çatlı tarafından öldürülmesi ve talimatı Mehmet Ağar'ın verdiğinin söylenmesi bir tesadüf değildi. O dönemde HAVAŞ özelleştirilmiş ve Ömer Lütfü Topal'a geçmişti, ölümünden sonra ise sessiz sedasız Turgay Ciner'e geçti ve ortağı ile Yönetim Kurulu Başkan vekili ise Mehmet Ağar'ın kardeşi Yunus Ağar oldu. Bunlar tesadüf işler değildi. Erdoğan'ın Batı Avrupa'nın kapısı olarak kullanılan İtalya'nın Başbakanı Berlusconi ile kızının nikah şahitliğine kadar uzanan "dostluğu" veya İtalya'da dengeler değişince Bulgaristan Başbakanı Borisov ile gelişen yakınlığı değerlendirilmesi gereken ilişkilerdir. Türkiye üzerinden transit geçişi sağlanan "ürünler" kara, deniz ve hava yoluyla Batı Avrupa'ya ulaştırılıyordu. Bu tezi biz icat etmedik. Bu konular bir dizi soruşturma dosyasında yer aldığı gibi, Susurluk Raporu olarak bilinen belgede de mevcuttur. Avrupa'da kimi devletler bu konuda raporlar hazırlamışlardır.

Kısacası, bu devlet çürümüş ve kokuşmuştur. Taşeron olarak çeteleri kullansa dahi tüm dünya gerçekleri bilmektedir. Emperyalist-Kapitalist Sistem için normal sayılabilecek ve burjuvazinin ahlak ölçülerine uyan bu nitelik geniş halk yığınları, işçi sınıfı, emekçileri ezilenler, işsizler, emekliler ve yoksullar için kabul edilebilir özellikler değildir. Onun için de milliyetçi ve dini söylemler ile bu gerçekler perdelenmeye, halk yönetilmeye çalışılmaktadır. Eğitim ve kültür açısından geri bıraktırılmış halk

yığınları bugün bunu farkına varmıyor olabilirler ama işte, Sedat Peker gibi, bu çarkın içinde yer almış, milliyetçi ve dinci söylemler ile kendileriyle özdeşleştirdikleri birisi bu konuları dile getirmeye başlayınca, bu açıklamalar Uğur Mumcu, Hüseyin Baybaşin veya Can Dündar'ın açıklamalarından daha fazla ilgi görmektedir, 100 milyon izleyici sonucunu doğurmaktadır.

Barış, Demokrasi ve Sosyalizm Güçlerine Düşen Görev

Sedat Peker'in videoları yayınlandıkça ortaya çok trajikomik bir tablo çıktı. Yasal alanda faaliyet gösteren ve kimileri parlamentoda temsil edilen kendilerini "sol" veya "sosyalist" olarak niteleyen partiler birden bire "Mafya Devlet işbirliğine" karşı basın açıklamaları yapmaya, TV açık oturumlarında boy göstermeye başladılar.

Peker tarafından ortaya atılan itiraf ve ifşaatları çok daha detayıyla bilen bu partiler harekete geçmek için neden Sedat Peker videolarını beklediler? Bu durum anlaşılır gibi değildir. Devletin boğazına kadar içine batmış olduğu bu işleri ve daha bir dizi konuyu sürekli olarak işlemek, geniş halk yığınlarına ulaşmasını sağlamak kendini "sol" ve "sosyalist" olarak adlandıran partilerin en doğal görevi olmalıydı. Sadece basın açıklamaları ve TV açık oturumlarında konuşmak da yetmez. Parlamento kürsüsü bu konuların yer, zaman, mekan ve isimleri ile açıklanabileceği yer olmalıydı. Bu da yetmez, kendini bu nitelemeyle ifade eden partiler, basın açıklamaları ile yetinmeyerek mahallelerde, işyerlerinde bu gerçekleri ortaya koyan sürekli bir çalışma içinde olmalıydılar.

Şu soruyu sözünü ettiğimiz partiler kendilerine sormak zorundalar. Biz neden Sedat Peker bu açıklamaları yaptıktan sonra bu konuda faaliyetlerimizi geliştirmeye başladık? Bizi de mi Sedat Peker yönlendirmeliydi? Partiler bu soruyu kendilerine sormaya cesaret edemiyorlarsa, bu partilerin üyeleri ve sempatizanları bu soruları parti yönetimlerine yönlendirmek durumundadırlar.

Türkiye Cumhuriyeti yasalarına göre kurulmuş partiler bu konuda sınıfta kalmışlardır. Ama bir şansları daha vardır. O da şudur; şimdi kem küm etmeden AKP ve MHP dışındaki tüm partileri TBMM'nden ayrılmaya ve vekillikten istifa etmeye çağırmalıdırlar. En başta CHP, HDP ve TİP vekilleri olmak üzere İYİP, SP ve bağımsız vekillerin istifaya çağrılması ve bu konunun organize edilmesi en doğru seçenektir. O zaman bugün Peker'in videolarını izleyen on milyonlar da, izlemeyen on milyonlar da sessiz kalmayacaklar ve istifa eden vekiller ile temsil ettikleri partilerin bu hareketlerini destekleyeceklerdir. Böylece MHP, AKP, BBP, YRP, VP blokuna karşı, nesnel olarak karşı duran tüm muhalefet partilerinin, burjuva partilerinden, demokratik ve sol-sosyalist partilere kadar ittifakı pratikte oluşmuş olacaktır. Ve bu durumda yeniden seçime gitmek zorunlu hale gelecek, bu ittifak da birlikte hareket etmeye devam ederse, -ki etmeli, en azından parlamenter anlamda ve iktidar anlamında bir değişiklik gündeme gelebilecektir. Faşizme karşı mücadele eğer en geniş demokrasi güçlerinin birlikte mücadelesini ifade ediyorsa, bu birlikte mücadele pratiği oluşmuş olacaktır. Bu görevi kendi partisinin önüne koymayan ve harekete geçmeyen hiç bir partinin muhalefet iddiası samimi ve gerçekçi olmayacaktır. "Lafla peynir gemisi yürümez" sözü bu durumda yerini bulmaktadır.

Mesele sadece bir iktidarın görevden ayrılmasını sağlamak değildir. Bu değişimi sağlayan doğal olarak ittifak sağlamış tüm siyasal güçler bir araya gelerek yeni bir kurucu irade ile demokratik bir dönüşümün ilk adımlarını atabilir, parlamenter-demokratik bir hükümet kurma hedefine yönelebilirler. Ülkedeki sansür, baskı ve terörü durdurabilir, burjuva demokratik anlamda da olsa bugünden daha ileri bir politik kazanım elde edebilirler. İşçi ve emekçilerin, işsiz ve emeklilerin, Alevi ve Kürtlerin, esnaf ve zanaatkârların, köylü ve çiftçilerin daha demokratik bir ortamda toplumsal sınıf ve katmanların dönüşümlere destek vermelerinin yolunu açabilirler. Siyasal anlamda ise, daha demokratik bir parlamenter düzenin yeniden inşa edilmesine yönelik ilk adımları gerçekleştirmiş olurlar.

Oluşacak böyle bir iktidarın ilk işleri arasında, ülkedeki ekonomik darboğazın aşılması, krizin yükünün işçi, emekçi ve köylülerin sırtından alınması, Kürt halkı üzerindeki baskının son bulması, Kürt sorununun demokratik siyasal çözümüne yönelik adımlar atılması, dış politikada savaş politikalarına son verilmesi, ceza yasalarının tekrar düzenlenmesi, hüküm giymemiş tutsakların serbest bırakılması, "gizli tanık" ifadeleri ile kurgulanan davaların yeniden görülmesi, Alevi toplumunun ibadet koşullarının devlet güvencesi altına alınması, COVİD salgını ile mücadelenin güçlendirilmesi, sağlık sisteminin yeniden düzenlenmesi, çevre talanına karşı acil önlemler alınması, ülkede hayvan yetiştiriciliğinin ve tarım politikalarının köylü ve çiftçilerin çıkarlarına uygun olarak tekrar düzenlenmesi, sendikal hak ve özgürlüklerin tanınması, işçi sınıfını bölen taşeron sistemlerine son verilmesi, güvenceli sigortalı istihdamın yasal zorunluluk haline getirilmesi ve her sigortalı olana sendikalı olma zorunluluğunun yasal hale getirilerek birlik sendikalarının oluşmasının sağlanması, talan edilen, özelleştirilen tüm devlet işletmelerinin kamulaştırılma yoluyla ekonomiye geri kazanılması, eğitim ve öğrenim sisteminin yeniden demokratik olarak düzenlenmesi gibi konular olacaktır. Bu adımlar toplumun çoğunluğu tarafından selamlanacak ve desteklenecek konulardır.

Kuşkusuz ki devlet yapısı içinde bu değişimlere direnecek ve izin vermek istemeyen güçler olacaktır. Ve yine AKP/MHP ve ortakları sonuçları normal olarak kabullenmek istemeyeceklerdir. Ancak, toplumsal muhalefetin gücü ve etkisi onların bu direnişlerini etkisiz kılacaktır. İşçi ve emekçiler açısından sorunların tam çözümü olmasa dahi görece daha demokratik bir ortamın oluşması ülke çapında genel anlamda bir nefes aldıracaktır. Daha demokratik bir ortam aynı şekilde barış, demokrasi ve sosyalizm mücadelesinin gelişmesi için daha uygun bir ortam yaratacaktır.

Dış Politika

Türkiye Cumhuriyeti'nin dış politikası, komşularıyla iyi komşuluk ilişkilerine dayalı, emperyalist merkezlerin ileri karakolu niteliğinden arındırılmış barışçıl bir karakter kazanmak zorundadır. ABD, AB, Rusya Federasyonu ve Çin Halk Cumhuriyeti arasında gidip gelen, çıkarcı, kişiliksiz bir dış politika Türkiye'nin çıkarlarına uygun değildir. Türkiye'nin bir NATO üyesi ülke olarak, NATO'nun en büyük düşmanları ve varlık nedeni olan Rusya Federasyonu ve Çin Halk Cumhuriyeti ile ortak çıkarlara dayalı bir ilişki geliştirmesi mümkün değildir. Eğer Türkiye, bağımsız, ABD, AB, RF ve ÇHC'ne eşit mesafede, karşılıklı ortak çıkarlara dayalı bir dış politika izlemek istiyorsa öncelikle NATO üyeliğinden ayrılmak zorundadır.

Erdoğan-Biden görüşmesi bu satırları okuduğunuz zaman gerçekleşmiş olacak. Toplam 30 dakika olarak planlanan görüşmenin 10 dakikası basın mensuplarına poz vermekle geçecek. Kalan 20 dakikanın da yarısının çeviri ile geçeceğini düşünürsek toplam 10 dakikalık bir görüşmeden söz etmekteyiz. Görüşme şov amaçlı bir görüşmedir ama Rusya Federasyonu, Rusya ile Türkiye arasındaki uçuşların tekrar başlatılıp başlatılmayacağına 21 Haziran'dan sonra karar vereceğini açıklamıştır. Bu demektir ki, Türkiye'nin ABD'ye yönelik yaklaşımı Rusya Federasyonu'nun pozisyonunu belirleyecektir. Bizce bu bekleyiş nafile bir bekleyiş. NATO üyesi bir Türkiye her şekilde ABD ile olan önemsiz çelişkileri çözme zorundadır. Özellikle ekonomi ve siyasetin tıkandığı bir süreçte Türkiye sermaye çevrelerinin ve iktidarın ABD desteğine ihtiyacı vardır. Hazırlıkların bu yönde olduğu da belirli bir süredir gözleniyor. ABD yol vermeseydi Türkiye'nin Güney Kürdistan'a yönelik askeri harekatı nasıl mümkün olamayacaktı ise, yine ABD yol vermezse Türkiye ekonomik bir dizi sorununu çözemeyecektir. ABD'ye endeksli, işbirlikçi tekelci sermayenin de içinde olduğu işbirlikçi oligarşik devlet yapısının başka bir yön belirlemesi mümkün değildir.

Diyelim ki Türkiye, ABD'ye rest çeksin ve NATO'dan da ayrılıyorum kararı alsın, o zaman durum farklı olurdu. Ama bunu yapmadıklarına ve yapmayacaklarına göre ABD ile aralarındaki tali sorunları çözecek ve kol kola yürümeye devam edeceklerdir. Erdoğan Afganistan konusunda ABD birliklerinin yerini Türkiye'nin dolduracağını bugünden açıklıyorsa, Ukrayna konusunda Rusya karşıtı bir politikayı aktif olarak destekliyorsa, Montrö Boğazlar Sözleşmesi'ni tartışmaya açıyorsa, bunlar ABD'ye göz kırpma anlamına gelmektedir ve sorun aslında çözülmüş demektir.

Türkiye, Balkanlar, Doğu Akdeniz, Orta-Doğu ve Kafkaslar açısından ABD ve NATO'nun ileri karakolu olma işlevini devam ettirme kararı almıştır. Bugüne kadar tüm çelişkilere rağmen bu böyleydi, Türkiye Cumhuriyeti devletinin verili doktrini devam ettiği sürece, bundan sonra da böyle olmaya devam edecektir. Şimdiden S-400 hava savunma sistemlerini verecek yer arıyorlar. Azerbaycan dediler, Rusya Federasyonu kabul etmedi, şimdi Katar'ı deniyorlar. Dolayısıyla en büyük sorun olarak görülen S-400 sorununu ABD'nin istediği yönde çözmek için Türkiye yola koyulmuş bile. ABD ve AB, Türkiye'yi Doğu Akdeniz ve Ege'de de durdurdu. Sismik araştırma gemileri aylardır "bakımda". Ama bunun karşılığında Afganistan ve Libya'da angajman gelişiyor, Ukrayna ile ortak silah sanayii projeleri yürütülüyor. Demek ki kafa tutma şovları Biden-Erdoğan görüşmesinden sonra son bulacak ve ABD'ye var olan bağımlılık tekrar perçinlenecek.

Türkiye bu yönde bir dış politika ile ülkenin, toplumun ve halkların çıkarına olumlu sonuç alamaz. Ve bu dış politikasının değişmesinin tek yolu da MHP destekli AKP-Saray rejimine son vermekle başlatılabilir. Barış, Demokrasi ve Sosyalizm güçleri bugünden tezi yok muhalefetin parlamentodan çekilmesini talep etmeli, bu konuda aktif propaganda ve eylemliliğe başlamalı, en geniş anlamda demokrasi güçlerinin bu iktidara son vermeleri için her adımı atmalı ve desteklemelidir. ■

“X, Y, Z” Kuşağı ve Tarih Bilinci

❑ **Mehmet TOSUN**

Küresel kapitalizmin ekonomik, siyasal ve kültürel olarak yaşamın bütün alanlarını etki altına aldığı günümüzde, özellikle son birkaç yılda gençlik bir takım harfler üzerinden tanımlanmaya çalışılıyor. Kategorik olarak yaş grupları üzerinden yapılan bu tanımlar, sosyo-ekonamik koşulları ve geçmişin birikimini yok sayıp masal dünyasının büyülü, sisli dünyası içine gark ediyor gençliği. Belli bir yaş aralığında doğan gençliğe çevresel şartların biçimlediği yaşam özellikleri; yaratıcı, zor koşullarda sorun çözen, kendini yönetebilme, zeki ve bilgiyi işleme konularında ayrıcalıklarını ortaya koyarken, toplumsal sorunlar karşısındaki tavrının ne olduğu-olacağı konuları sanki özellikle tanım dışında tutuluyor.

Bir bakıma **“Z” kuşağı** adıyla övgü dolu sıfatların arka planında, sosyolojik gerçekliği bulanıklaştırıp yalancı pohpohlamalarla bir gençlik kara deliği yaratmaktır amaçlanan. Gençliğin bilimsel veriler üzerinden tanımlanması yapılırken gözden kaçırılmaması gereken, tarihsel süreçlerin birikimini devralan ve üst boyutta yeniden geliştiren bir yaş kategorisi tanımlaması yanında; heyecanı, yaratıcılığı, iyi niyeti, aceleciliği, yanlış yapma toleransı gibi özgün tarafı yanında bir sınıfsal aidiyeti de olduğudur. Bugün küresel kapitalizmin içine düştüğü açmazlardan çıkış arayışlarında kullandığı yöntemlerin biri kavramlar üzerinde yarattığı kafa karışıklığıdır. Bu noktadan geçmiş ile geleceğin bağını kesebilecek ve toplumsal süreçlerin geliştirici, emek lehine dönüştürücü aktarımının devamlılığını engellemeye yönelik girişimler burjuva ideologların önemli çalışma alanı oldu. Devrimci mücadelede, işçi sınıfıyla buluşma ve yeniye açık tavrı, toplumun en dinamik kesimi gençliğin kafasında yaratılacak sis bulutlarıyla engellenmek istenmesidir amaçlanan.

İnsanoğlu var olduğundan bu yana bilgi, kültür, gelenek vb, aynı zamanda kullandığı teknolojiyi, üretim araçlarını sonraki kuşağa devretmiştir. Eskinin birikimini devralan her kuşak, geçmişin düşünce sistematiğini, davranışlarını, giyimini, yaşam koşulları üzerinden gelişerek, kendi dilini yaratarak ilerlemiştir. Gelişmenin doğasında olan bu süreçlerde özgün katmanlar sadece kendi rollerini oynamış, ama üretim sürecinin ve sınıf ilişkilerinin dışında bir işlev üstlenmemiştir. Gençlik de özgün bir katman olarak ayırıcı, öncü yanlarına rağmen sınıf ve üretim ilişki-

leri dışında bir işlevle ortaya çıkamazdı... Son elli yılda insanlık tarihi hızlı, gelgitlerle dolu yıkım ve gelişimin iç içe yaşandığı çetin ve karmaşık bir dönem yaşadı. Ekonomik, toplumsal yapıda ortaya çıkan değişimler kaçınılmaz olarak siyaset algısını, kültürü, hukuk ve bilumum üst yapı alanlarını da kendine hizmet eden biçimde değiştirecekti. Teknolojik gelişimi bir bilgisayar içine sığdıran bu dönemin geniş halk yığınları açısından yoksulluk ve açlığa varan sonuçları ortadayken, gençlik de bundan nasibini alacaktı. Özellikle ülkemiz ve benzer ülkelerde küresel kapitalizmin gelişim seyrinin sonuçları gençlik içinde işsizlik ve geleceksizliği yarattı. Bu durumu perdelemeye yönelik eşitsizliği daha da besleyen yöntemlerle ilk önce eğitim sistemi ve gençlik hedef alındı. Var olan eğitim kurumları dinsel içerikte yeniden düzenlendi. Her il’e bir üniversite yaklaşımıyla üniversite eğitiminin düzeyi düşürüldü. Bir ekonomik ve siyasal proje olarak ortaya çıkan bu durum bireyci, itaat eden, bilişim teknolojilerini kullanan ama derinlemesine bir araştırma yeteneği köreltilen, sorgulamayan, örgütlü olmanın bilinciyle hareket edemeyecek bir kuşak yaratılmak hedeflendi. Bugün kapitalist devlet, burjuva siyasi partiler ve nüfuzlu kişilerin kapılarında bekleyen yığınla gencin önüne taraftar olma seçeneği dışında bir şey koyamıyor. Burjuvazinin bir yönüyle işsizliği gizleme yöntemi olarak gördüğü üniversiteleri, mezuniyet sonrasında yaşamla yüzleşen binlerce gencin hayallerini kör bir eğitim sistemiyle karanlıklarına hapsedemiyorlar… Bütün çabalara, örselenmişliğine rağmen geçmişin mücadeleci birikimi incecik bir aralıktan da olsa gençliğin beyinlerine bir kabus gibi çökmelerini önleyemiyor. İşsizlik verilerinin üniversite mezunu gençlerde diğer alanlara göre daha yüksek olması, gelecek kaygısının umutsuzluğa dönüştüğünü ardından gelen gençleri de önemli ölçüde etkiliyor. Bugün üniversite kapılarına yığılan gençler okul dönemi masraflarını boş bir harcama olarak görüyor. Bu biçimiyle üniversite eğitimin yaşamlarına bir şey katmadığı algısıyla başka alternatiflere yöneliyor.

Genel olarak maddi yaşam ve eğitim sisteminde yaratılan böylesi bir kopuklukla amaçlanan, bilimsel eğitim sisteminin yerine din odaklı anlayışları getirmenin koşullarını yaratma yanında, itaat eden sorgulamayan, ekip ve örgütlü çalışma yeteneğinden uzak bir gençlik yaratmaktı… Bilimsel olmayan tanımlamalar üzerinden bu gençliğe giydirilmek istenen kılıf bütün zorlamalara rağmen geçmişin aydınlık ve mücadeleci geleneğini unutturamıyor. Bulanık bir hayal dünyasında beyinlerinin esir alınabileceği düşünülen bu gençlik, Gezi Eylemlerinde, Boğaziçi Üniversitesi karşı duruşunda, çeşitli liselerde eğitimde fırsat eşitliği ve bilimsel eğitim talepleriyle geçmişin mücadele birikimini büyütüyor. Kendi lisanını yaratarak demokrasi mücadelesinde işçi sınıfının yanında yer aldığını hiç bir harfsel tanımlamalara sığmadığını göstererek egemenlerin korkulu rüyası olmaya devam ediyor...

Geçmişi günümüze bağlamak...

Tarihte her alanda birikimi geleceğe aktarmada gençliğin işlevi yadsınamaz. Bu aktarımın temel mantığın kavranmasında gençliğin rolü yanında, bilimsel bilgiyi egemen unsur olarak kabul etmekle de ilgili. Bilimsel yaklaşımın çıkış noktası öznel niyetler olmamıştır. Toplumun maddi gelişim yasaları içinde bireyin algısı ve pratik alanda kendi eylemleriyle ortaya çıkardığı yaşam koşullarıdır asıl olan. İlk insanın ortaya çıkışı aynı zamanda tarihin de ilk önceli olmuştur. *“Şu halde saptanması gereken ilk olgu, bireylerin fiziksel örgütlenişleri ve bu örgütlenmenin sonucu olarak ortaya çıkan, doğanın geri kalan bölümüyle olan ilişkileridir.”* * Geçmişin bütün yaşanmışlığı, *“bu doğal temellerden ve tarih boyunca*

insan eyleminin bu temellerde meydana getirdiği değişikliklerden hareket etmek zorundadır." * Gençlik bu sürecin her döneminde belli bir yaş kategorisi olarak ve özgün özellikleriyle önemli işlev üstlenmesine rağmen tarihsel gelişimin nesnel mantığı dışında bir rolü olmamıştır, olamaz da... İnsanlar üretim sırasında ortaya çıkardıkları ürünler dışında belli bir davranış şeklini, yaşamlarını tarif eden bir biçimi de üretirler. Bu faaliyet içersinde yaş dilimlerinin özgün rolünü, yaşamlarını üretim biçimlerini incelemek, ne olduklarını tanımlamak bilimin konusudur elbet. Burada söz konusu olan üretim sürecinin ve ilişkilerinin dışında herhangi bir toplumsal katmana yüklenmek istenen hayali bir roldür...

Belli bir üretim tarzı içinde etkin olan insanlar zorunlu olarak toplumsal ve siyasal ilişkilere girdiklerini ve deneysel olarak siyaset ve üretim arasındaki bağı kurgu, aldatmaca olmaksızın gerçek olarak oluştuğunu bilimsel bilgi ortaya koydu. İnsanın yaşam süreçlerinin sonucunda ortaya çıkan bu durum bilinmez yerden gelen bir hayalet gibi değil, kendi iradelerinden bağımsız maddi faaliyetin yansıması olarak ortaya çıkar. *"Fikirlerin, anlayışların, ve bilincin üretimi, her şeyden önce doğrudan doğruya insanın maddi faaliyetine ve karşılıklı maddi ilişkilerine, gerçek yaşamın diline bağlıdır. İnsanların anlayışları, karşılıklı zihinsel ilişkileri, bu noktada onların maddi davranışlarının dolaysız ürünü olarak ortaya çıkar."* * Tarihin hangi döneminde olursa olsun insan ve çeşitli toplumsal katmanlar zihinsel üretimleri maddi yaşamın ve üretim ilişkilerinin dolaysız karmaşık yansımasıdır. Bugün yeniyi yaratma adına geçmişe reddiye üzerinden teori yapma geleneği veya bazı sosyal kesimlere öznel tanımlamalar üzerinden gerçekçi olmayan misyon yükleme arayışlarını belli odakların bilinçli kurguları olduğunu yaşanacak deneyimlerin olumsuz sonuçları üzerinden fark etmemiz gerekmiyor. Özellikle son kırk yılda kapitalist emperyalizmin insan yaşamını hiçe sayan acımasız uygulamaları ve muhalif kesimlerin çektiği acılar ve bu süreçlerin deneyimi demokrasi mücadelesine önemli olanaklar sunarken, öte yandan baskı koşullarının ideolojik alanda kurgusuluğu da beslediğini akıldan çıkarmamak gerekir.

"Gençlik bilebilse, Yaşlılar yapabilse"

Bir Fransız atasözü olduğu bilinen bu başlık, yaşlı ve gençliğin ayırıcı özelliklerini tanımlaması yanında, diyalektik birliğini de ifade etmesi açısından çarpıcı bir deyim. Belli bir üretim tarzı ve siyasal koşullarda enerjik, hızlı düşünen, yeniye açık olan yan ile bilgi ve deneyimin sarmal birliği ve gelişimini ifade ediyor. Hiç bir olgu ve tanımın birbirinden kopuk, maddi yaşam faaliyetlerinin dışında kendi başına oluşamayacağı bilimsel bir veri. 'Z' kuşağı tanımlamasına ilişkin de bu böyle. Ne yazık ki günümüzde burjuva ve post Marksist ideologlar kavram ve olguları birbirinden kopuk, koşulların değiştiği gerekçesi üzerinden bilimsel verilerin temel prensipleri üzerinde kafa karışıklığı yaratmak için her yolu deniyor. Bu nedenle de geçmişin birikimini yadsıma üzerinden yeniyi oluşturulabileceğini düşünen yapılar sınıf mücadelesinin temel belirlemesi üzerinden duruş belirlemek yerine, temel prensip ve geçmişin deneyimi üzerinden günümüz mücadele koşullarını oluşturma çabası içinde olanlara karşı konumlanıyorlar. Geçmişte 'Yolumuz İşçi Sınıfının Yoludur' şiarı üzerinden devrimci mücadelede konumlanan gençlik, bugünde aynı belgi üzerinden bütün yanıltma çabalarına, yaratılmak istenen kafa karışıklıklarına rağmen günümüz mücadele çizgisini yaratacaktır...

Yazımızı bir alıntı ile bitirelim: *"İnsanlar kendi tarihlerini kendileri yaparlar; ama kendi keyiflerine göre değil; kendi seçtikleri koşullar içinde değil, doğrudan karşı karşıya kaldıkları, belirlenmiş olan ve geçmişten gelen koşullar içinde yaparlar. Bütün ölmüş kuşakların geleneği, büyük bir ağırlıkla, yaşayanların beyinleri üzerine kabus gibi çöker."* ** Ve yaşlıların birikimi, gençliğin cesareti ve dönüştürme yeteneği üzerinden yepyeni bir dil oluşur ve bu kesintisiz aktarım sonsuzca sürer gider...

Gençler bilse, Yaşlılar yapabilse... ■

Kaynak:

* *K.Marks Alman ideolojisi*

** *K.Marks Louıs Bonaparte'ın 18 Brumaıre'i*

Hangi Meclis?

Meclisin işlevi; halkın oylarıyla seçilen vekillerin ülke sorunlarını tartışarak, karar tasarıları oluşturmak, karar almak, kanunlar yapmak ve ülkeyi yöneten bakanlar kurulunu, kabineyi denetlemektir.

Bugün TBMM çatısı altında bu işlevlerin hiç biri yerine getirilmiyor. Ülke Saray'dan yönetilmeye çalışılıyor. Saray paralel bir yönetim merkezidir. Seçmenin iradesi yok sayılmıştır. Bunlar yetmezmiş gibi, Meclis'e halkın oylarıyla seçilen HDP'li vekiller üzerinde bir linç kampanyası uygulanmaktadır. Dokunulmazlıkları kaldırılmakta, parti yasaklama girişimlerinde bulunulmaktadır. Kuruluşundan itibaren HDP'de görev alan 687 Parti yönetici ve vekillerine 5 yıllık siyaset yasağı uygulanması amaçlanmaktadır.

HDP'nin Meclis çatısı altında, gösterdiği dik duruş ve mücadeleden fazla yapabileceği yoktur. CHP ve diğer muhalefet partilerinin ülkede demokrasi amacıyla uygulamak istedikleri bir program varsa önce HDP ile fiili dayanışma içinde olmaları ve HDP'ye Meclis'i birlikte terketme önerisi sunmaları gerekmektedir. Demokratik muhalefet savıyla hareket ediyorlarsa atmaları gereken adım bu adımdır.

Bu öneriyi HDP diğer muhalefet partilerine getiremez. Onların HDP'ye öneri getirmesi gerekmektedir. HDP'den seçilen TİP'li vekil yoldaşlar bu konuda rol üstlenebilirler. CHP'li devrimci-demokrat vekiller CHP'nin genel seçmen tabanında bu yönde CHP yönetimine baskı yapmak için önemli bir işlev görebilirler. CHP yönetimi bu baskı ile iktidar ortağı olmayan muhalefet partilerine birlikte tavır almayı önerebilir.

Ülke içinde yalıtlanmış olan, sahte oy pusulaları ve seçim sonuçlarını yerelde ve merkezde manipülasyonlarla elde etmiş olan faşist rejim bu şekilde dayandığı tek destek olan uluslararası desteğini de kaybedecektir. İşçi sınıfı, emekçiler, Kürt halkı, demokrat Aleviler, ürettikleri tüm ürünler ellerinde kalan ve doğa talanına direnen köylüler, geçinemeyen ve iflas eden esnaflar, direnen gençler ve kadınlar, insan haklarından ve çıkarları rejimle çelişen, demokrasiden yana tüm burjuva demokrat liberal kesimler dahil böyle bir girişime destek vereceklerdir. Bu da nüfusun ezici çoğunluğu demektir. Faşist Saray rejimine karşı direnişin kıvılcımı böyle yakılabilir ve bu kıvılcım Meclis dışına taşarak sahada çığ gibi büyüyecek fiili bir destek bulur. ■

Türkiye Komünist Partisi
Merkez Organı Atılım Başyazı
Nisan 2021 (sayı: 330)
(www.türkiyekomünistpartisi.org sitesinden alınmıştır.)

Sınıf Mücadelesinde Sendikal Eğitimin Rolü

❑ **İzzet KUVANLIKLI**

İşçi sınıfı ve **kapitalist sistem** arasında süren mücadele gerçeği teorik bir saptama değil, pratikte de sürdürülmesi gereken bir mücadeledir.

Sınıf mücadelesinin önemli mücadele araçlarının başında gelen **sendikaları**n, **sınıfsal perspektife** sahip bir mücadele anlayışını önceleyen, gelişip güçlenebilmesinin, **olmazsa olmazları**nın başında gelen, **örgütlenmenin** ivme kazanabilmesinin koşulları ve sınıf bilinçli kadroların yaratılabileceği bir alandır.

Sendikal Eğitim Faaliyeti

Konunun, sendikal alandaki önemi üzerine bugüne dek, çok söz söylendi, yazıldı çizildi.

Yazılıp çizildi de, **Nasıl Bir Eğitim Anlayışı** sorusunun, sendikal yapılardaki karşılığının, **sınıfsal mücadele** sürecine bilinçli kadrolar kazandırılması içeriğinden uzak, bir eğitim anlayışının, *"geçmiş ve bu günkü çok az istisnaları hariç"* uygulamada genel olarak sendikal yapılara egemen olan bürokratik bir işleyişin hegemonyasında ve sözde kaldığını söylemek yanlış olmasa gerek.

Oysa ki **işçi sınıfımızın sendikal mücadele tarihi**nin bizlere gösterdiği, **sınıf ve kitle sendikal anlayışı**nı esas alan, sınıfsal bir öz ve içerik ile sürdürülen, sendikal eğitim faaliyetinin, sınıf mücadelesinde işçi sınıfının sermaye sınıfı karşısında, geçmişte yaşandığı gibi ekonomik-demokratik kazanımların elde edilip, politik çıkışlarla güçlendirilmesinde en önemli belirleyici faktör olduğu, gözlerden kaçırılmamalı, unutulmamalıdır.

Yaşadığımız bu coğrafya da, işçilerin birlikte hak elde etme mücadelelerinin 1800'lü yılların ilk çeyreğiyle birlikte tarım işçileri ile başladığı, giderek tersane, telgrafhane gibi farklı üretim alanlarına yayılıp, sendikal nüvelerin ortaya çıktığı süreçlere evrilmiş, 1900'lü yıllarla birlikte, yasaklara rağmen grev ve direnişlerle **sendikal birliklere** dönüşerek devam etmiş, l952 yılıyla birlikte de **konfederal** bir yapı altında mücadele süreci gelişmiştir.

Türk-İş çatısı ile birlikte başlayan bu süreç, karşı çıkışlara rağmen devlet kontrollü bir sendikal faaliyet anlayışının devam ettirilme tercihine karşı, sınıf ve kitle sendikacılığı anlayışının, olgunlaşarak ortaya çıktığı mücadeleci ve direngen bir sendikal döneme evrilmiştir.

Sözün özü, 1967 yılıyla başlayan süreç, devlet ve sermayenin işçiler üzerindeki baskı ve tahakkümüne karşı, geniş işçi yığınlarıyla buluşan ve adeta bir başkaldırının fitilini ateşleyen, tarih sahnesine çıkışını gösteren bir süreç olmuştur.

İşçi sınıfının sendikal mücadeledeki kararlılığının ortaya konmasında, iyi gözlenmesi gerekenin ise, yukarıdaki satırlarda da söz ettiğimiz gibi, sınıfsal bir bakış açısı ile sınıf ve kitle sendikacılığı anlayışına dayandığını ve bu anlayışa uygun örgütlenme faaliyetinin merkezinde de, nitelikli bir **sendikal eğitim faaliyetinin** bulunduğu gerçeği olduğu görülmelidir.

Bugün sendikal hareketin böylesi bir perspektiften uzak, sürekli kan kaybeden bir işleyiş içinde, etkisiz sağa sola savrulma halinin tariflenmesini yapmak gerekirse, biraz geçmişe uzanmak gerekiyor.

Sendikal Hareketin ayağa kalktığı 67/80 arası dönemde yarattığı sınıfsal sinerjinin giderek ivme kazanması, sermaye ve sevlet kontrollü bir sendikal anlayış ve işleyişin önünün kesilmesi yönünde gelişmelerin yaşandığı bir dönemin de kapılarının aralanmasını getirmiştir.

İşçi sınıfının sendikal mücadele çizgisindeki kırılmaların uç verdiği, farklılaşma ve giderek ayrışmalara kadar uzanan sürecin fitilinin ateşlediği, **reformist** bir anlayışın egemen kılınmaya çalışılan sürecin başlangıç noktalarından birisi de, 22-27 Aralık 1977 tarihlerinde toplanan DİSK Genel Kurulu ile başlayan ve yönetime egemen olan tasfiyeci bir yönetim anlayışı ile birlikte, kurulduğu günden 6. Genel Kurula kadar gelen, DISK içinde belirgin bir mücadele çizgisi ve ilkelerinden uzaklaştırılıp, popülist söylemler üzerinden bir sapmanın egemen kılındığı tarihtir.

Reformist bir yönetim anlayışının **sınıf ve kitle sendikacılığı** anlayışı üzerinde yarattığı tahribatı, içinin boşaltılması sürecini, 1980 'faşist diktatörlüğü'ne kadar uzanan, kuluçka süreci olarak görmek ve ifade etmek yanıltıcı olmaz.

Diktatörlük koşullarında, zaten öteden beri var olan uzlaşmacı bir sendikal çizginin, DİSK içinde kuluçkaya yatırılan reformist bir anlayışla buluşup, 1992 yılından itibaren DİSK içinde de, kuruluş ilkeleri ve mücadele anlayışından koparak, mücadeleyi reformist bir anlayış ile tarifleme ve sürdürme eğilimi giderek güçlenmiş ve bu çizgi günümüze kadar ulaşmıştır.

Bugün yaşanmakta olan süreci, nasıl ki sınıf mücadelesinden ayrı değerlendiremez isek, kötü huylu bir virüs işlevi gören reformist, **uzlaşmacı ve bürokratik bir sendikal anlayış** ve işleyişin de, günümüzde ki **tahrip edici etkisi**ni görmezden gelemeyiz.

Sendikal faaliyeti, devlet mekanizmasının bürokratik işleyişi içinde yorumlayıp, geçmişe göre bugün daha iyi olanaklara sahip sendikal yapıların, yasak savma kabilinden sınıfsal özden uzak, sözde eğitim faaliyeti düzenlemeleri üzerinden çıkış yolları aramak -ki öyle- işçi sınıfının sendikal örgütlenme mücadelesini geliştirme olanağının bulunmadığı gerçeğiyle yüzleşmek zorunda kalırsınız.

Başta da belirtildiği gibi, işçi sınıfı ve kapitalist sistem arasında süren mücadele gerçeği teorik bir saptama değil, tüm yönleriyle birlikte, pratikte de sürdürülmesi gereken bir mücadeledir. ■

Emek ve Ekolojik Mücadelenin Ortaklığı

❑ **Cemil AKSU**

Dünyada olduğu gibi Türkiye'de de ekoloji ve emek mücadelesi ayrı kulvarlardan gitmektedir. Bunun hem ideolojik hem de pratik bazı nedenleri var. 1970'lerde ortaya çıkarken ekoloji hareketi, emek-sermaye çelişkisine dayalı sınıf siyasetini yadsıyarak kendini vazetmişti. Yeşillerden Bookchin'in temsil ettiği "toplumsal ekoloji" akımına kadar hepsi, bu fikri benimser. Ekolojik sorun, onlara göre, herkesi ve tüm canlılığı etkileyen bir sorun olarak formüle ederler. Yani kendini sınıflar/siyasetler-üstü olarak sunmuştur. Hala daha büyük oranda böyledirler. İkinci olarak, ekolojik örselenmede en az payı olmalarına rağmen en fazla etkilenen toplumsal kesimlerin yaşadığı ekonomik, sosyal, cinsel veya kültürel ve etnik eşitsizlikler, adaletsizliklerle bağlantısını kuran bir politik anlayış, hareket ortaya çıkmamıştır. "Ekoloji" yabanıl doğanın korunması mücadelesi olarak pratikleşmiştir. Buna ilaveten belki şuna da dikkat çekmek gerekir. Ekolojik örselenmeden kurtuluşun öznesi sorusunun genel geçer bir "herkes" ile geçiştirilmiş olması.

Kuşkusuz bu madalyonun bir tarafı. Diğer tarafında ise geleneksel işçi sınıfı partilerinin ve sendikaların, yukarıda söylediğimiz gibi, ekolojik örselenmede en az payı olmasına rağmen en fazla etkilenen kesim işçi sınıfı ve emekçi köylülük olmasına rağmen bu sorunla ilgilenmemeleridir. Hakim ekoloji anlayışına karşı, iklim değişikliğinden tarımın endüstrileştirilmesine kadar birçok ekolojik örselenmenin yaşadığı "insanlık dışı koşulları" daha da derinleştirdiği işçi sınıfıyla bağını kurmaları pekala mümkünken bunu yapmamış olmamaları, hala da yapmıyor olmalarını onların büyük suçu olarak görmek lazım. Kuşkusuz bu ilgisizliğin ideolojik bir nedeni olduğunu unutmayalım: Sosyalizm deneyimlerinin yaşandığı ülkelerin ekoloji karnesi. "Kızıl'dan Yeşil'e" geçenlerin, başta Sovyetler Birliği'nde tarımın endüstrileştirilmesi, dev baraj inşaatları, çalışmanın demokratikleştirilememesi gibi eleştirileri onlarda bir savunma ya da yok sayma tavrına neden olmuştur.

Oysa ekolojik örselenme ile emek(çin)in sömürülmesi arasında birçok ortaklık sözkonusudur. Bunu görmenin en kolay yolu, iki sorunun aynı özneden (burjuvaziden) ve aynı ilişkiden (sermaye ilişkisinden) kaynaklandığının altını çizmektir. Emeğin daha fazla sömürülmesi ile doğanın daha fazla örselenmesi sermayenin genişletilmiş yeniden üretimi ve artı-değeri ve kâr oranını arttırma döngüsünün farklı görüngüleridir. Kapitalistin daha fazla kâr elde etmek için elinde iki araç vardır: İşçinin emek-gücünün değerini düşürüp verimliliğini arttırmak ve birer "yer altı ve üstü hammadde kaynağı" olarak gördüğü doğayı ucuzlatmak. Bu ikisinin de sonucu olarak 1970'lerden itibaren emperyalist ülkeler belli fabrikalarını emeğin ve doğanın ucuz olduğu Çin, Latin Amerika, Türkiye, Güneydoğu Asya ülkelerine kaydırarak bugün sonuçlarını çokça gördüğümüz yıkım tablosunu yarattılar.

İkinci olarak, ekolojik örselenmeden en fazla etkilenen kesim olması itibariyle işçi sınıfı ekolojik örselenmeye karşı duyarsız kalamaz. İklim krizi, hava kirliliği, zehirli gıda ve gıda egemenliği gibi sorunlar, dolaysız olarak işçilerin ve ailelerinin sağlıklı yaşamaları bakımından kritik konulardır. Zaten "asgari ücret"le geçinmek zorunda kalan işçi sınıfı, bu ücretle temin ettiği marketlerdeki gıdalarla zehirlenmekte, hastalıklarla boğuşmak zorunda kalmaktadır. Çünkü endüstrileştirilmiş tarım ürünleri tarladan tabağımıza gelene kadarki bütün aşamalarda hem insan sağlığına hem de doğaya zarar veren kimyasal ilaçlarla müdahalelere maruz kalır. Endüstrileşmiş tarım iklim krizinin de en büyük nedenlerinden biridir. Aynı zamanda orman katliamının birinci nedenlerindendir.

Ekolojik örselenmenin temel nedenlerinden biri sanayinin neden olduğu kirlenmedir. Hatırlanacağı üzere, Sağlık Bakanlığı'na bağlı birimlerin İzmit-Dilovası bölgesinde yaptığı bir araştırmada yeni doğan bebeklerin kakasında bile zehirli kimyasallar bulunmuştu. Bu bilgileri kamuoyuyla paylaştığı için de Bülent Şık yargılanmıştı. Sanayi bölgelerinde işletmelerin hem işçilerin sağlıklarını koruyacak teknik donanımı sağlamamaları hem de çevresel zararları aşikâr olan atıkların arıtımdan geçirilmeden bertaraf edilmesi hem işçilerin hem de ailelerinin sağlığını bozmaktadır. İşçiler bu çalışma koşullarından dolayı çoğu "meslek hastalığı" bile sayılmayan birçok sağlık sorunu yaşamakta ve hayatlarını kaybetmektedirler. Ayrıca zaten "meslek hastalığı" demek, o hastalığın görüldüğü meslek grubunda işçilerin sağlıklı yaşam hakkının hiçe sayıldığının bir başka ifadesidir.

Elbette ekolojik örselenme ile işçi sınıfının yaşadıkları arasındaki bağlar daha birçok bakımdan ortaya konulabilir. Fakat burada işçi sınıfının ekolojik örselenmeye karşı mücadele etmesinden ne anladığımızı da ortaya koymak gerekir. İşçi sınıfının ekonomik-demokratik örgütleri olan sendikalar; ekoloji mücadelesine sadece destekçi bir pozisyon almakla yetinemezler, yetinmemeliler de... Yani Kazdağlarındaki ya da Rize İkizdere'deki orman katliamına karşı mücadele edenleri ziyaret etmek gibi pratiklerle kendilerini sınırlayamazlar, sınırlamamalıdırlar... Bizzat kendi yaşamının dönüşümünün, dolayısıyla işyerinden mahallesine, hava kirliliğinden beslenme sorununa kadar birçok konuda politikalar geliştirmek gerekliliğine işaret etmek zorundayız. Sadece emekçilerin ekonomik hakları için mücadele etmekle kendini sınırlayan bir sendikacılığın, ekolojik örselenmeyle ilgilenmediği zaman, elde ettiği maaş artışı ile en fazla daha çok zehirli gıda tedarik etme imkanı sağlamak dışında bir şey elde etmeyeceğini görmek gerekir. Çalıştığı fabrikanın bacasından havaya ya da atık su borusundan dereye salınan zehirlerin önünde sonunda kendisine kirli hava, zehirli gıda olarak döneceğinin bilinciyle işçi sınıfı mücadelesini yeniden düşünmeliyiz. ■

Emek Hareketi Sorunları sendikalar ve İşsizlik

❑ Halit ERDEM

Neoliberal dönemin en büyük tahribatı emek alanında gerçekleşti: 1970'lerde işçi sınıfı ve demokrasi güçlerinin kazanımları önemli boyutlara yükseldi: en azından Türkiye işçi sınıfı için bu söylenebilir. 1980 faşist darbesi ile zayıflatılan Sendikalar, Komünist, Sosyalist Partiler yeniden onarılabilirdi ancak bu kaba fiziksel saldırıların yanı sıra ideolojik, politik saldırılarla birlikte işçi sınıfının ve emeğin dayandığı sınıfsal temellerde de önemli değişimler yaşandı. Yasalar değiştirildi. Üretim, daha küçük ölçekli birimlere, taşeron şirketlere bölünerek büyük sermaye geri plana çekildi, ana şirket ve yapılar işçilerin, sendikaların muhatabı olmaktan çıkarıldı. Hizmet alanı genişletildi ve süresi belirsiz, iş anlaşmaları ile toplu sözleşme düzeni aşındırıldı. Emek ilişkilerine, işçinin sermaye karşısında yalnız bırakıldığı bireysel, belirli süreli, güvencesiz kaotik bir ortam egemen oldu.

Yenilenme zorunluluğu

Bu ağır ideolojik ve fiziksel saldırılar altında da olsa işçi sınıfının siyasi mücadelesi hep sürdü; Komünist, Sosyalist, Sol siyasi parti ve hareketler kendi programlarında belirlediği strateji ve taktiklerle, yakın ve uzak hedeflerine ulaşmanın çabası ve faaliyetini devam ettirdiler. Burada Kürt demokratik ve siyasal mücadelesinin Türkiye'de demokrasinin kazanılması hedefiyle birlikte yükselmesi Sol'a da yeni bir ivme kazandırdı; birlik ve ortak mücadelede programatik hedefler ortaya konuldu. Ancak bu da yeterince etkili olamadı; Türkiye işçi sınıfı ve emekçilerini, Kürt düşmanlığının, şovenizmin etkilerinden kurtaramadı. AKP eliyle uygulanan devletin güvenlikçi, saldırgan iç ve dış politikaları emek hareketi başta olmak üzere herkesi kendi kabuğuna çekilmeye zorladı, ayrı kompartımanlarda, kendi sorunlarıyla uğraşmaya mecbur etti ve bunda başarılı da oldu. Bu durumu tersine çevirmek için de emeğin sorunlarına daha geniş bir perspektiften bakma, geçmişten farklı mücadele araçları, hedefleri, yol ve yöntem arayışları zorunluluğu ortaya çıktı. Birkaç sorunu bu bağlamda ele alabiliriz.

Emeğin iktisadi ve demokratik örgütlülüğü

Sendikalar üzerine çok konuşuldu; hali hazırda devletin tam anlamıyla tahakkümü ve denetiminde yürüyen bir **"ana akım sendikacılık"** var. Zaten geçmişinde de bir sınıf mücadelesi geleneği de olmayan, Türk-İş'le ilgili basında duyulan son demeç; 2021 yılı başındaki Asgari Ücret Komisyonu'nun kararına muhalefet etmek oldu. Varlığını AKP iktidarına borçlu Hak-İş devletin emek rejimine ses çıkarmayı değil sessizliği seçmek zorunda. Memur-Sen, devletin parti devleti haline getirildiği bu süreçte ve devletin her tür imkânını kullanarak Kamu Emekçilerinin çok büyük kesimini devlet politikaları içinde tutmaya çalışıyor. **KESK, DİSK, elinin ulaşabildiği her alanda mücadele veriyor, susmuyor, itaat etmiyor.**

İşçi sınıfımız örgütlü müdür?

Bunlar herkesin bildiği şeyler ve yine sıkça tekrarlanan çözüm de sendikal örgütlenme olarak karşımıza çıkıyor; geçmiş tekrar edilebilirmiş gibi bu yolda ısrar ediliyor. O halde kendimize bazı sorular sorarak mesele üzerinde düşünelim. Söz gelimi bu üç konfederasyona bağlı işçiler bağlı oldukları konfederasyonlarını işçi meselelerinde işçiden yana bir tavır almaya zorlayacak bir imkâna sahip midir? Bu süre içinde işçileri ilgilendiren hiçbir haksızlık, ses çıkarılması gereken bir sorun olmamış mıdır? Elbette her gün haksız işten çıkarmalar, iş cinayetleri, salgına rağmen işçileri çalışmaya mecbur etme ya da işten çıkarma yasağı safsatasıyla açlık sınırının altında geçici bir ödemeye mecbur bırakma, ahlaki nedenler ileri sürülerek işten çıkarılan kod 29 mağdurları gibi binlerce haksızlık oluyor. **Ancak, Türk-İş'in, Hak-İş'in, Memur-Sen'in misyonu ve görevi budur; işçi sınıfının, Kamu Emekçilerinin "en örgütlü", toplu sözleşme haklarını kullanan kesimlerini, "işin dışında tutmak", bir şey olmuyormuş gibi davranmalarını sağlamaktır.** Bu nedenle kendimize tekrar soruyoruz, işçi sınıfımız örgütlü müdür?

Sendikalar parçalı yapılardır

Emek alanının yeniden yapılanması meselesinin önemli bir sorununu burada önümüze koyabiliriz: Bu kadar muazzam bir birikimi; parayı, insan gücünü, mal varlığını, deneyimi bünyesinde barındıran "müesses sendikalar" yeniden yapılanmanın dışında bırakılabilir mi? Elbette hayır, bunu yeniden örgütlenmenin bir sorunu olarak gündemimize almazsak, bu alanı devlete ve sermayeye bırakmış oluruz. Bu nedenle kurulu sendikal yapıları emeğin örgütlenmesinin önemli alanlarından birisi olarak kabul etmek ve nereden başlanacağını, mücadele araçlarını ve mücadele hedeflerini birlikte, daha çok o kurumların içinde olanlarla tartışarak bir sonuca doğru yürüyebiliriz. Meselenin detaylarını işi yürüteceklere bırakarak sadece birkaç belirleme yapabiliriz. Öncelikle bu büyük yapılar homojen ve yekpare değildir; onları bir arada tutan nedenler üzerinde düşünürken daha şimdiden çok parçalı, birçok farklı görüşü içinde barındıran sendikaların bulunduğunu görebiliriz. Özellikle Türk-İş bünyesinde bulunup da işçi sorunlarına karşı duyarlı davranan sendika merkez ve şubeleri olduğu biliniyor. Birçok bölgede Bölgesel İşçi Birlikleri, Şube Platformları deneyimleri yaşandı. 89 Bahar eylemlerinden başlayarak, Tekel direnişleri, Zonguldak madenci yürüyüşü, Cam işçilerinin, deri işçilerinin, büro işçilerinin grev veya direnişleri önemli deneyim birikimleridir.

Yapı sökümü

Bunlar emeğin hafızasına işlenmiştir ve mutlaka değerlendirilmelidir. Ancak bu alanın özgün sorunu öncelikle bu yapıların yıkımını değil sökümünü gerçekleştirmektir. Bunu daha sonraları da sıkça işleyeceğimiz bir konuya dayandırabiliriz: Örgütlenmemizin odağını, iyi korunan fabrikalardan, girilemeyen sanayi bölgelerinden, serbest bölgelerden, devlet dairelerinden yaşama mekânlarına, mahallelere kaydırabiliriz. Bu yolla yürütülecek örgütlenmenin giremeyeceği, etkileyemeyeceği alan yoktur. Böylece hali hazırda kurulu, yerleşik sendikalarla ilgili programlı, demokratik, hedefi belli çalışmalar bir anda; koşulların elverdiği durumlarda beklenmeyen büyüklükte ve önemde sonuçlar ortaya çıkarabilir.

Tarihi yeniden yazmak

Bu gün taşeron, geçici işçilerin örgütlenmesi, kömür madenlerinde rodövans uygulamasının kaldırılması, tarım, orman işçilerinin örgütlenmesi, inşaat işkolunda denetlenebilir işçi sağlığı önlemlerinin alınması gibi genel konularda, bu alanlarda kurulu, bağımsız sendika ve işçi derneği benzeri yapılarla iş kolu sendikalarının işbirliği ve yardımlaşma örnekleri yaşanmıştır ve bu alan işlenmeye açıktır. **Bu alanda bağımsız, mücadeleci, devrimci sendika, işçi derneği ve işçi birliği veya adı konulmamış çoğu kendiliğinden**

Örgütlenmemizin odağını, iyi korunan fabrikalardan, girilemeyen sanayi bölgelerinden, serbest bölgelerden, devlet dairelerinden yaşama mekânlarına, mahallelere kaydırabiliriz. Bu yolla yürütülecek örgütlenmenin giremeyeceği, etkileyemeyeceği alan yoktur. Böylece hali hazırda kurulu, yerleşik sendikalarla ilgili programlı, demokratik, hedefi belli çalışmalar bir anda; koşulların elverdiği durumlarda beklenmeyen büyüklükte ve önemde sonuçlar ortaya çıkarabilir.

patlayan direnişlerle şekillenen bir mücadele hattı vardır ve geleceğin tarihini bugünden yazan mücadeleler verilmektedir. Burada yeniden yapılanma hayatın içinde şekillenmektedir, eksik olan yakın hedeflerin açık ve anlaşılabilir şekilde tüm emek alanında mücadele veren güçlerce tartışılması ve ortaklaştırılmasıdır.

İŞSİZLİK, DOKUNANIN ELİNİ YAKAN GÜÇ

Bu güç işsizlerdir. İşsizler mücadelenin asli gücü olabilir mi? İşsizlik, kapitalizmin bize dayattığı, "çaresi olmayan" bir sorun mudur? İşsizlik, bu düzen devam ettiği sürece devam edecek olan sorun gibi zihinlerimize işlenmiştir ve duyduğumuz çözümlerin hemen hepsi işsizliği sonu belirsiz bir geleceğe ertelemeyi, bu şekilde ondan kurtulmayı çağrıştırır. Sosyal Demokratlar, ekonomi büyüyecek, sermaye yeni iş alanları açacak, yatırım yapılacak ve işsizlik **azalacak** derken, Sendikalar 35 saatlik çalışma haftası, vardiyalı çalışma, daha çok istihdam benzeri tedbirleri programlarına yazıyor. Bireyleri emek piyasasına kazandırmaya çalışan mikro kredi, meslek edindirme, iş kazandırma veya çeşitli sosyal yardımlar vererek destekleme ve **benzeri tedbirlerin kapitalizmin ve düzenin sağlayacağı olanaklara bağlı olduğu ve çeşitli yerler ve şartlarda başarı sağlasa bile işsizlerin, kayıt dışı çalışanların, göçmen işçilerin sorunlarına kalıcı bir çözüm olmadığı, olamayacağı açıktır.** İşsizliği azaltacak bütün önlemler uygulanabilir. Yatırımlar yapılabilir, tarım emeği değerlenebilir, çalışma saatleri azaltılabilir ancak bütün bunlar **kapitalizmin patronların işsizleri, çalışanlar üzerinde bir tehdit aracı olarak kullanmaktan alıkoyamaz.** Bu nedenle nüfusun ezici çoğunluğunun savunacağı, uğrunda mücadele vereceği bir hedef ortaya konmalı ve ayrıntıları tartışılmalıdır. Bu hedeflerden birisi bile gerçekleşirse, kapitalizmin dayandığı temeller sarsılabilir, yarıklar oluşur.

İşsizleri ve işsizliği tanımak

Birkaç temel meseleye biraz daha yakından bakarak irdelemeliyiz; en son işsiz kalandan, en kolay ulaşılabilecek olandan başlayarak, işsizliği kitabî söylemden çıkararak gerçekliğini öğrenmek ve kavramak zorundayız. Yine acil sorunlardan birisi, işsizler, "bir çatı altında, bir koruma şemsiyesi altında" toplanmalı, bunun için kamuoyu oluşturulmalıdır; örneğin sendikalı olanların sendika üyeliğinin devam

ettirilmesi, elbette bunun karşılığı olarak ta asgari ihtiyaçlarını giderecek bir gelir temin etmelerini sağlamak; önceleri bu işçi dayanışmasıyla veya sendika olanaklarıyla karşılanabilir.

Bir başka sorun: deneyimlerimizden biliyoruz ki "amacı, yakın ve ulaşılabilir bir hedefi" olmadan hiçbir hareket kalıcı olamaz. O halde bu hedefler üzerinde çalışmalıyız. Mesele öz haliyle ortaya konulduğunda bu hedef **hiçbir kayıt ve koşula bağlı olmaksızın bireylere "hak" olarak ödenecek "temel gelir güvencesi"dir.** Bu sayede çalışanların üzerinde ki basınç kalkacaktır; düşük ücretle çalışmak için fabrika, işyeri kapılarında bekleyen, grev kırıcı olarak kullanılan, aç kalmamak için ölümüne madene giren, iskeleye çıkan milyonlarca insan rahatlayacak, açlık korkusu ortadan kalkacaktır. **"Çalışma"nın değeri ve kalitesi artacaktır.** İşsizlerle çalışanlar arasında süre giden rekabeti dayanışmaya dönüştürecek, zor ama önemli bir mücadele hedefidir.

Değerlerin önemi

Bu bağlamda tartışılması gereken önemli bir sorun daha var; sosyal devlet, toplumsal refah, birlikte kalkınma gibi kavramların aşındırıldığı yerine acımasızca üsttekinin bir altını ezerek, sömürerek yaşadığı ilişkilerin egemen olduğu bir toplum gerçeğidir. Gözünü sermayenin azgın ve gemlenemez kazançları yerine tesis edilen düzenin olanaklarıyla işçisini sigortasız, güvencesiz dolayısıyla daha ucuza çalıştırmanın yolunu arayan taşeronun, mevsimlik göçmen işçinin üç kuruşluk gelirinden pay alan dayıbaşının, kendi hakkını korumak yerine ilk krizde işçisini çıkaran küçük patronun direnci de hesaba katılmalıdır. Bir yandan kapitalizm işleyişini sürdürürken, bunun aynı zamanda toplumun ahlaki değerlerini yok eden, acımasız bir ideolojik saldırı ve inandırma mekanizmalarıyla birlikte yürütüldüğünü de gözlerden ırak tutamayız.

Kapitalist işleyişe müdahale

Bütün bu nedenlerle ileri sürülen talep kapitalizmin işleyişine müdahale eden bir içerik taşımaktadır. Talebin sivri ucunu doğru yönlendirdiğimizde kimse açıkça milyarlar kazanan ve her krizde zenginlikleri artan büyük banka, silah, ilaç, gıda, otomotiv gibi sermaye tekellerini savunamayacaktır. Ya da devletin bir mütahitler grubuna, akrabalarına yandaşlarına silah endüstrisi kurduran, bunu devlet garantili alımlara bağlayan halkın cebinden, ekmeğinden çaldığını dağıtan devleti açıktan savunamayacaktır. Çünkü talep, temel gelir güvencesinin kamu kaynaklarınca karşılanmasıdır, ilk krizde işçisini çıkaran sermaye patronlarının krizin yükünü ortak taşıma payı da çıkarılabilir. Bunlar tartışmaların ilerlemesiyle ortaya çıkacak sorunlardır, ana fikir kabul edildiğinde çözümü daha kolaydır.

Temel gelirin güvencesinin kaynağı var

Mevcut koşullarda tam istihdamın sağlanamayacağı tespitine dayanan ve birçok ülkede farklı şekilde de olsa gündemde olan temel gelir desteği uygulaması bir ülkedeki belirli bir düzeyin altında gelire sahip vatandaşlara kamu kaynakları kullanılarak düzenli ve şartsız nakdi ödenek tahsis edilmesi olarak tanımlanmalıdır. Türkiye'de sosyal yardımlar dünyadaki uygulamaların aksine tamamlayıcı sosyal koruma araçlarından biri değil çoğu zaman politik bir manüpile aracı olarak kullanılmaktadır. Esasında bu amaç için ayrılabilecek ödeneğin büyük bir miktarı bugün dağıtılmaktadır. Devletin, Valiliklerin, Belediyelerin dağıttığı sosyal yardımlarda, bu yardımların dağıtımında yaşanan sorunlar ibretlik örneklerle doludur; kurumsal dağınıklık, mükerrerlik, patronaj ilişkileri, adaletsizlik algısı, aynî yardım dağıtımının vatandaşın onurunu zedelemesi gibi. En önemlisi temel gelir yoksulluğa karşı geçici, düzensiz ve her an geri alınabilir bir yol olan sosyal yardımlara hak temelli, kalıcı ve düzenli bir alternatiftir.

Emek tarihi yol göstericidir

Mücadele tarihimizden önemli verileri seçip çıkarmayı başarabilmeliyiz; söz gelimi ne kadar küçük veya etkisiz olduğunu ileri süren çevreler olsa da ve çoğu unutulmaya terk edilse de tarihte "işsizlik" konulu miting ve gösteriler sermayeyi paniğe düşürmüş, devleti çözemeyeceği bir sorun karşısında aciz ve çaresiz bırakıştı. Emek tarihine, 3 Mayıs 1962'de "Açların Yürüyüşü" olarak geçen beş bin işsizin Ulus Meydanından, Meclis'e yürüyüşü, işsiz kitlelerin öfkesinin, çözüm bekledikleri devlete yöneltmiş olmasının gücünü ortaya koymuştu. Bu da gerek o anda mecliste bulunan milletvekillerinin, gerekse de daha sonraki yıllarda politikacıların korkulu rüyası olmuştu. Bu baskı sürdürülemedi, unutuldu, her sendikacı ağzını açtığında işsizliğin kötülüğünden bahseder ama o kadar, çünkü düzen içinde, getireceği kalıcı bir çözüm veya önerisi yoktur. Biz öncelikle sorunu gündeme getirerek ve önerilerle zenginleştirerek duyarlı çevrelere de yol gösteriyor, çağrı yapıyoruz. İşsizlik sorununun çözümünde öteki sorunlarda olduğu gibi düzenin sınırlarını zorlamadan ve bu zorlayıcı gücü biriktirecek kapasiteyi harekete geçirmeden bir sonuç alınamaz.

İşsizlik kapitalizmin en güçlü silahı aynı zamanda zayıf karnıdır

Bu nedenle işsizler mücadelenin kitlesel gücü haline getirilmelidir. Sermaye, işsizliği, işçi sınıfını bölerek, çalışanlar ve işsizler arasında rekabet yaratarak, çalışanlar üzerinde baskı aracı olarak kullanıyor. Bu nedenle de alacağımız önlemler ve uygulayacağımız politikalarla, işsizliği bir toplumsal felaket olmaktan çıkaracak işçi sınıfı ve emek güçleri ile birlikte mücadelenin asli gücü haline getireceğiz. ■

DİSK-AR İşsizlik ve İstihdamın Görünümü

❑ Hem dar hem geniş tanımlı işsizlikte artış devam ediyor!

❑ Geniş tanımlı işsizlik yüzde 27,4 oldu!

❑ DİSK-AR'dan yeni alternatif istihdam hesaplaması: Kayıtlı ve Tam Zamanlı İstihdam (KATİ)

❑ Çalışma çağındaki 63,5 milyon kişinin sadece 18,8 milyonu kayıtlı tam zamanlı çalışıyor

❑ Her 100 kadının sadece 16'sı kayıtlı ve tam zamanlı istihdamda

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) 10 Haziran 2021 tarihinde Nisan 2021 dönemine ait Hanehalkı İşgücü Araştırması (HİA) sonuçlarını açıkladı.

TÜİK Nisan 2021 dönemi gösterge işsizlik oranı olarak ifade ettiği mevsim etkisinden arındırılmış dar tanımlı işsizlik oranını yüzde 13,9 ve TÜİK'in atıl işgücü olarak adlandırdığı, DİSK-AR'ın ise geniş tanımlı işsizlik olarak ifade ettiği oranı yüzde 27,4 olarak açıkladı. Böylece mevsim etkisinden arındırılmış dar tanımlı işsizlik oranı son bir yılda 0,2 puan, bir aylık dönemde ise 0,9 puan arttı. Mevsim etkisinden arındırılmış geniş tanımlı işsizlik (atıl işgücü) oranı ise son bir yılda 0,6 puan azaldı ve son bir aylık dönemde ise 0,9 puan arttı.

TÜİK verilerine göre mevsim etkisinden arındırılmış dar tanımlı işsiz sayısı Nisan 2021 döneminde bir önceki yıla göre 531 bin kişi artarak 4 milyon 511 bin olarak gerçekleşti. Dar tanımlı işsiz son bir ayda ise 275 bin kişi arttı. TÜİK verilerinden hareketle yaptığımız hesaplamaya göre mevsim etkisinden arındırılmış geniş tanımlı işsiz sayısı Nisan 2021'de 9 milyon 837 bin olarak gerçekleşti. Nisan 2020'de 9 milyon 187 bin mevsim etkisinden arındırılmış geniş tanımlı işsiz sayısı son bir yılda 650 bin kişi arttı.

TÜİK Nisan 2021 döneminde 4 ayrı işsizlik oranı açıkladı

❑ İşsizlik 1 Gösterge işsizlik oranı (mevsim etkisinden arındırılmış dar tanımlı) yüzde 13,9

❑ İşsizlik 2 Zamana bağlı eksik istihdam ile işsizlerin bütünleşik oranı yüzde 19,9

❑ İşsizlik 3 İşsiz ile potansiyel işgücünün bütünleşik oranı yüzde 21,9

❑ İşsizlik 4 Atıl işgücü (geniş tanımlı işsizlik) oranı yüzde 27,4

TÜİK'in yeni kullanmaya başladığı metodolojiye göre açıklanan aylık veriler oldukça sınırlı bir kapsama sahip. Aylık verilerde daha önceki TÜİK metodolojisinde yer alan pek çok ayrıntı yer almıyor. Örneğin istihdam olup çalışmayanlar aylık verilerde yok. Bu nedenle salgın döneminde istihdamda görünüp işbaşında olmayanların sayıları TÜİK verilerinde yer almıyor. Yine iş aramayıp çalışmaya hazır olanların sayısı, ümidini kaybeden işsizlerin sayısı ve genç işsizliğe ilişkin ayrıntılar TÜİK'in aylık verilerinde yer almıyor. TÜİK ayrıca üç aylık veriler açıklayacağını ve ayrıntıların burada yer alacağını açıkladı. O nedenle aylık veriler detaylı analiz yapmak için yeterli değil.

İşsizlik Salgının İlk Aylarından Daha Kötü

İşsizlik oranlarının yıllık değişimine bakıldığında Nisan 2020 dönemine göre dar tanımlı işsizliğin (işsizlik 1) yüzde 13,9, zamana bağlı eksik istihdam ile işsizlerin bütünleşik oranının (işsizlik 2) yüzde 19,9; işsiz ve potansiyel işgücünün bütünleşik oranının (işsizlik 3) yüzde 21,9 ve atıl işgücü oranının (işsizlik 4, geniş tanımlı işsizlik) ise yüzde 27,4 olarak gerçekleştiği görülüyor.

Mevsim etkisinden arındırılmış zamana bağlı eksik istihdam sayısı Nisan 2020'de 1 milyon 412 bin, Nisan 2021'de ise 1 milyon 970 bin kişi olarak hesaplandı. Böylece zamana bağlı eksik istihdam son bir yılda yüzde 39,5 oranında yükselmiş oldu.

TÜİK verilerine göre mevsim etkisinden arındırılmış dar tanımlı işsiz sayısı Nisan 2021 döneminde bir önceki yıla göre 531 bin kişi artarak 4 milyon 511 bin olarak gerçekleşti. Dar tanımlı işsiz son bir ayda ise 275 bin kişi arttı.

TÜİK verilerinden hareketle yaptığımız hesaplamaya göre mevsim etkisinden arındırılmış geniş tanımlı işsiz sayısı Nisan 2021'de 9 milyon 837 bin olarak gerçekleşti. Nisan 2020'de 9 milyon 187 bin mevsim etkisinden arındırılmış geniş tanımlı işsiz sayısı son bir yılda 650 bin kişi arttı.

Kadın İşsizliği Salgında Daha da Yükseldi

Nisan 2021 HİA verilerine göre mevsim etkisinden arındırılmış dar tanımlı işsiz sayısı toplamda 4 milyon 511 bin kişi iken, DİSK-AR tarafından yapılan hesaplamaya göre geniş tanımlı işsiz sayısı 9 milyon 837 bin olarak gerçekleşti. Cinsiyete göre işsizlik oranlarına bakıldığında kadın işsizliğinin tüm türlerde erkeklerden yüksek olduğu görülüyor. Mevsim etkisinden arındırılmış dar tanımlı işsizlik oranı erkeklerde yüzde 12,9 iken kadınlarda yüzde 15,9'dur. Zamana bağlı eksik istihdam ve işsizlerin bütünleşik oranı erkeklerde yüzde 19,2 iken kadınlarda yüzde 21,6'dır. İşsiz ve potansiyel işgücünün bütünleşik oranı erkeklerde yüzde 18,6 iken kadınlarda yüzde 28,5 seviyesindedir. Geniş tanımlı işsizlik (âtıl işgücü) ise erkeklerde yüzde 24,4 ve kadınlarda yüzde 33,3 düzeyindedir. Dar tanımlı işsizlik kadınlarda erkeklerden 3 puan yüksek iken, geniş tanımlı işsizlik kadınlarda erkeklerden 8,9 puan daha yüksektir. Tüm işsizlik türlerinde kadın işsizliğinin çok daha yüksek olduğu dikkat çekmektedir. Kadınlarda mevsim etkisinden arındırılmış dar tanımlı işsiz sayısı 1 milyon 661 bin ve geniş tanımlı işsiz sayısı 4 milyon 101 bindir.

Geniş Tanımlı ve Dar Tanımlı İşsizlik Arasındaki Fark 13,5 Puan

Türkiye'de 2018 Eylül'de başlayan ekonomik kriz ve 2020 Mart ayından bu yana yaşanan pandeminin de etkisiyle işgücü piyasası dışına çıkış eğilimi artıyor. Zamana bağlı eksik istihdamda artış ve iş bulma ümidinin kaybedilmesine paralel olarak dar ve geniş tanımlı işsizlik oranları arasındaki fark giderek açılıyor. Örneğin Nisan 2019'da dar tanımlı işsizlik yüzde 13,8 iken geniş tanımlı işsizlik yüzde 19,1 olarak gerçekleşmişti. Geniş tanımlı işsizlik dar tanımlı işsizlikten 5,3 puan yüksekti. Nisan 2021'de ise dar tanımlı işsizlik yüzde 13,9 iken geniş tanımlı işsizlik yüzde 27,4 olarak gerçekleşti. Dar ve geniş işsizlik arasındaki fark 13,5 puana yükseldi. Dar ve geniş işsizlik arasındaki makasın bu denli açılmasının en önemli nedeni salgın dönemindeki işten çıkarma yasağının dar tanımlı işsizliği sınırlı düzeyde tutmuş olması ve işbaşında olunan sürenin azalmasıdır. Böylece dar tanımlı işsizlik sınırlı kalırken geniş tanımlı işsizlik fırlamıştır.

DİSK-AR'dan Yeni İstihdam Hesaplaması

Kayıtlı Tam Zamanlı İstihdam (KATİ)

Çalışma Çağındaki 63,5 Milyon Kişinin 18,8 Milyon Kayıtlı ve Tam Zamanlı İşlerde

DİSK-AR yıllardır yaptığı alternatif geniş tanımlı işsizlik hesaplamasının ardından bu kez de alternatif istihdam hesaplamasına başladı. TÜİK'in resmi istihdam oranı 2021 1. çeyrekte yüzde 43,3 olarak gerçekleşirken DİSK-AR tarafından TÜİK verilerinden hareketle hesaplanan Kayıtlı Tam Zamanlı İstihdam (KATİ) Oranı yüzde 29,7 olarak gerçekleşti. İşsizlik ve istihdam verileri bir bütün oluşturuyor. Sadece işsizliğe bakmak işgücü piyasalarında yaşanan gelişmeleri tam olarak anlamaya yetmiyor. Bilindiği gibi TÜİK düzenli olarak istihdam sayısını ve istihdam oranlarını açıklıyor. Ancak açıklanan istihdam oranları istihdamın niteliğine ilişkin yeterli bilgi vermekten oldukça uzak. DİSK-AR istihdamın niteliğine göre bir ayrıma giderek yeni bir istihdam verisi hesaplamaya başladı. DİSK-AR'ın yeni hesaplamaya başladığı istihdam verisinin adı Kayıtlı ve Tam Zamanlı İstihdam (KATİ). KATİ, istihdamın ne kadarının sigortalı ve tam zamanlı çalıştığını ortaya koymayı amaçlıyor. Böylece kayıtsız istihdam ile eksik istihdam dışında kalan tam zamanlı ve sigortalı olarak çalışanların sayısı ortaya çıkıyor. KATİ oranı kayıtlı tam zamanlı istihdamın 15+ yaş kurumsal olmayan nüfusa bölünmesiyle hesaplanıyor. ■

Sömürü ve Asimilasyona Karşı Mücadelenin Diyalektiği

❑ Armağan BARIŞGÜL

Türkiye işçi sınıfının, emekçilerin, yoksulların ve ezilenlerin temel isteği, insan onuruna yaraşır barış içinde eşit ve özgür bir yaşamdır, demokratik bir Türkiye'dir. Bu ortak istek nasıl gerçekleşebilir?

Her şeyden önce emekçiler, yoksullar, gençler ve kadınlar içinde yaşadıkları karanlığın, sömürünün, eşitsizliğin, asimilasyonun, savaşın, yoksulluğun, taciz ve tecavüz olaylarının, kadın cinayetlerinin, doğa tahribatının ve cehaletin kaynağının emek-sermaye çelişkisi üzerinde kurulmuş bulunan kapitalizm olduğunu kavramalıdır. Bu gerçeklik kavranmadığı müddetçe karanlıktan aydınlığa çıkılamaz. Büyük insanlığın tarihine baktığımızda karanlıktan aydınlığa çıkmak hiç de kolay olmamıştır. Halk yığınları bilinçlenerek, örgütlenerek ve alanlarda mücadelelerini birleştirerek kazanımlar elde etmektedir. Dünyada yaşanan demokratik halk yönetimleri ve sosyalizm deneyimleri de gösterdi ki politika boşluk tanımamaktadır. Yapılan her yanlış, rehavet, gerçekleri görmemek veya üstünü örtmek, sorumsuz davranmak, eleştiri-özeleştiriden kaçınmak, süreklilik içinde devrimci atılımlar gerçekleştirmemek gerilemeye, dağınıklığa ve çürümeye yol açmıştır. Bu durumda her zaman ödenen faturanın bedeli çok vahim olmuştur. Bir sınıf veya bir halk hareketi ne denli büyük ve güçlü olursa olsun pusulayı şaştığı vakit, vardığı nokta tasfiyedir. Bu, tarihin kaydettiği çok acı bir gerçek!

Ülkede iki ana devrimci güç yer almakta. Biri Kürt halkının özgürlük ve demokrasi hareketidir. Diğeri de işçi sınıfının demokrasi ve sosyalizm mücadelesidir. Her iki hareketin kendine has nitelikleriyle birlikte birbiriyle ilişkili ortak noktaları var. Ülkenin demokratikleşmesi emek sömürüsüne ve asimilasyona karşı mücadelenin birliğinden geçmekte. Bu iki yön birlikte ele alınmadan, o yönde mücadeleyi yükseltmeden nihai zafere varmak mümkün değildir. Emeğin sömürülmesi ortadan kaldırılmadan; işçilerin, emekçilerin ve kadınların kölelikten kurtularak özgürleşmesi mümkün olmadığı gibi asimilasyon durdurulmadan ve ortadan kaldırılmadan ezilenlerin kurtuluşu, halkların eşitliği ve kardeşliği gerçekleşemez.

Bugünkü iktidarın zayıflığı karşısında demokrasi, emek, özgürlük ve barış güçleri daha çok zayıftır. Zayıf ve güçlü olmak iki karşı gücün birbirine olan kıyaslamasıdır. Oligarşi, istediği gibi at oynatmakta, cirit atabilmektedir. TBMM'nin yoksullar, emekçiler ve Kürtler için hiçbir fonksiyonu kalmamıştır. Horoz dövüştürme alanı gibidir. Sermaye sınıfı ve onun iktidarının meşrutiyetini kaybetmemek için buna ihtiyacı var. Birileri egolarını tatmin etmek için meclise ihtiyaç duyabilir. Bugün biz işçilerin, yoksulların ve Kürtlerin ne şova ihtiyacımız var ne de yolunu beklediğimiz bir kurtarıcı! Bizi kurtaracak olan kendi ellerimizdir, devrimci mücadelemizdir, emekçi ve yoksul halk yığınlarının birleşik mücadelesidir.

Bıçak kemiğe doğru gidiyor. Karanlık daha da koyulaşıyor. Para babaları faşizmi istiyor. Çeyrek var! Bundan sonrasının adıdır, Faşizm! Ne yazık ki Türkiye devrimci sol güçlerinin yaşanmışlıklardan yeteri kadar ders almadığı ortadadır. Bir kere devrimciler olarak kolektif çalışmayı öğrenememişiz. Bilgi ve teoriler, ülkenin ulusal özelliklerine yabancı, halktan kopuktur. Kadroların mücadele içinde gelişmesi, güçlenmesi ve çoğalması gerekirken bir darbe karşısında tökezlemekte, durgunlaşmakta ve hareketsizliğin içinde çürüyüp dağılmaktadır. Birlikte olmaktan, birleşik mücadele vermekten kendi gücünü egemen kılmak ve dediğim dedik olarak anlaşılmaktadır. Sonuç durgunluk, bir sonraki aşama dağılmadır.

Politik mücadelede hiç şüphesiz nicelik önemlidir. Ülke politikasında rol oynayabilmek için belirli bir sayısal çoğunluğun, yığınların kazanılması gerekir. Bir o kadar da o yığınların bilinçli ve birbirlerine kenetlenmiş olması olmazsa olmazdır. Yığınların güvendiği, iradesini temsil ettiği kişi ve temsilciler rollerini iyi oynadığında mücadele ivme kazanır, süreklilik sağlar. Kurum ve partilerin yöneticileri devrimci tavır almadığı vakit, o yığınlar durgunlaşır, bekler ve zaman içinde ayrışır, dağılır.

Parlamentarizm, basın açıklamaları, sosyal medya devrimciliği, ekran şovuyla halk yığınları örgütlenip alanlara taşınamaz. Kuşkusuz bunların da belirli bir etkisi olmakta. Ancak böyle bir çalışma tarzını başa alarak yerellerde ve işyerlerinde asıl olması gereken çalışmaları küçümsemek, ikinci sıraya almakla kazanımlar elde edilmemekte.

Halk yığınları göbeğine taş bağlamış durumda. Öfke büyümekte. Hep birlikte ortak düşünmek, haykırmak ve adım atmanın yollarını aramakta. Büyüyen öfke doğru yöne, asıl ortak düşmana yönelmeli. Bunun gerçekleşmesi için ortak bir mücadele dili, zihin açıklığı ve doğru hedefi görmek gerekmektedir. Yığınsal çıkışlar tek yürek, tek bilek olduğunda zafere varır. Aksi halde yığınların niceliği ne kadar büyük olursa olsun kararlı bir irade birliği ve varılmak istenen hedef belli olmadığı zaman çabuk dağılmakta, sönümlemekte ve başarısız olmaktadır.

İşçilerin ve emekçilerin bir kesimi bugünden daha da çok kötü yaşamamak adına biat etmektedir. Bilinçli olmadığı için güzel bir yaşamı hayal edemiyor. Aydınlık bir çıkış yolu göremiyor. Politik mücadeleyi seçimlerde oy vermekle eş anlamakta.

Bölgede yaşayan Kürtler, bir yanda asimilasyon ve inkâra karşı direnirken diğer yandan da ekmek kavgasında. Köylerin yakılması ve yaylaların yasaklanması hayvancılığın bitmesine ve göçe yol açtı. Savaş, göç, yoksulluk, baskı, şiddet, inkâr ve asimilasyon Kürt halkının direnişini, özgürlük mücadelesini ve barış isteğini kıramadı, kıramayacak. Kürt halkı kimliğini kazanmanın yanında sömürüye karşı da mücadele vermektedir. Kimlik, ezilen halkların bir sorunudur. Sömürü ise kimliği ne olursa olsun bütün işçilerin ve emekçilerin ortak sorunudur.

Onun içindir ki sömürüye ve asimilasyona karşı mücadele diyalektik birlik içindedir. Sömürü ortadan kaldırılmadan ne Kürt halkı ne de diğer ezilen halklar özgür olamaz. Sömürü var oldukça eşitlik ve özgürlük bir hayaldir. Tersi de doğrudur. İnkâr ve asimilasyon ortadan kaldırılmadan sömürü ortadan kaldırılamaz.

Bugün Kürt halkı, özgür kimliğini istiyor. Bu mücadelenin yüz yıllık bir geçmişi var. Kürt halkı kimliğinin tanınması, anadilinin özgür olmasının yanında bir de diğer ezilen halkların işçi ve emekçilerinin sahip çıkmasının gerektiği gibi emeğin özgür olduğu bir Türkiye'yi ve dünyayı da istemekte. Bu istekler, somuttur.

Türkiyeli emekçiler, devrimciler, kadınlar emeğin sömürülmesine ve halkların ezilmesine karşı mücadeleyi birbirinden ayırmadan birleşik bir devrimci mücadele ruhunu kazanmalıdır. HDK/HDP gerçeği bu konuda muazzam bir zenginlik ve deneyimdir. Ancak yeterli değildir, yeterli olmadığı da ortada. Kendimizi kandırmayalım! Ezilenler, işçiler, emekçiler, kadınlar, gençler gerici, faşist düşünce, kurum, kişi ve partilerin etkisinden kurtarılmalıdır. Bunun gerçekleşmesi için burjuvazinin zehirli propagandası kırılmalıdır. Bu devrimci kolektif çalışmalarla, güçlü bir ajitasyon ve propagandayla gerçekleşebilir.

Nasıl ki denizler, ormanlar yağmuru çekiyorsa, bedel ödemeyi göze alan, doğru çalışan, süreklilik sağlayan bir politik hareket de gelişir, güçlenir ve geniş halk yığınlarını kazanır. Yığınların devrimci çıkışı artıkça; devletin, sermayenin, onun iktidarlarının halkla olan bağı kopmak zorundadır. Savaşsız sömürüsüz bir dünyanın kurulmasını programına alan işçi sınıfının partisi, ezilenleri, yoksulları, kadınlar, gençleri ve işçileri kazanmak ve eğitmek zorundadır. İşçi sınıfının devrimci yoluna baş koyan kişiler, dürüst, çalışkan, özverili, girişken ve bilinçli olmak zorundadır. Dünyayı değiştirmek mükemmel bir teorinin ışığında mükemmel bir çalışmayı/mücadeleyi de gerektirir. ■

Yeniden, Yeniden Direniş ve Mücadele

❑ Mehmet DEMİR

Kürtler Bir Yüzyılı Daha Kaybetmek İstemiyorlar

Bölgedeki gelişmelere bağlı olarak Kürt sorununda da hareketlilik devam etmektedir. Gelişmelerin hızına bağlı olarak Kürt Özgürlük Mücadelesinde de yeni adımlar ortaya çıkmaktadır. Kürt sorunu çözülmedikçe, ne sömürgeci devletlerde ve ne de bölgede sular durulmayacaktır. Uluslararası güçler ile sömürgeci devletler Kürtlere biçtikleri elbise parçalanmasın ve varolan düzen devam etsin diye işbirliğini çeşitli oyunlarla yeni bir boyuta taşımak istemektedirler. Şu andaki çatışmalı durumun devam etmesi esasında bu gerici güçlerin işine gelmektedir. Kürtler bir yüzyıl daha kaybetmemek için tüm güçleriyle ortak bir mücadele etrafında birleşmek zorundadırlar. Kürt isyanları geçtiğimiz yüzyıldan bu yana durmadan devam edegelmiştir. Fakat bunların başarı ile sonuçlanmamasında birliğin oluşturulamaması temel rollerden birini oynamıştır. İsyanlar son yıllara kadar bölgesel kalmış ve tüm parçaları kapsamamıştır. Kürtler tarihlerinde ilk kez geniş bir alanda kendi öz örgütlerini oluşturarak mücadele etmektedirler. Bu son on yıllarda Kürt Özgürlük Mücadelesinin elde ettiği en önemli kazanımların başında gelmektedir. Sömürgeci ülkeler artık eskisi gibi Kürdistan'ı yönetememekteler ve Kürtleri de 'et ve tırnak' yalanı ile kandıramamaktadırlar. Kürtler, özgür bir şekilde yaşamak ve kendi kaderleri üzerinde söz sahibi olmak istemektedirler. Bu hedeflere ulaşmak bölgedeki gelişmelere bakınca bugün her zamankinden daha zorlu görünmektedir. Bu zorlukların aşılması, Kürtlerin birlik olmaları halinde kolaylaşacaktır. Son günlerde yaşanan gelişmelerden görüldüğü gibi Kürtlerin birlik konusunda daha istikrarlı adımlar atması gerekmektedir.

Birlik konusu ile başladık, bu konu üzerinde biraz daha durmakta yarar var. Birlik istemeyen yok gibi ve bu konu sürekli bir şekilde dile getirilmektedir. Bu sorunun çözümünün anahtar sorusu ise daha cevabını bulmuş değil. Birleşebilmek için ayrılık noktalarını netleştirmek ve bunları ulusal birlik önünde engel olmaktan çıkarmak gerekmektedir. Kürtler arasında ayrılıkları sadece siyasi gelişmelere bakış ve bunlara karşı tavır alış ile izah edemeyiz. Bunda ideolojik nedenler kadar dinsel ve mezhepsel ayrılıklar, bölgesel farklılıklar ve yer yer aşiret yapısının hala korunmuş olmasının da etkisi vardır. Tüm bu etkilerin giderilmesi, bu olmaz ise etkilerinin en aza indirilmesiyle birlikte, siyasi örgütlenmeler ortak çalışmalarını doğru bir temele oturtacaklardır. Birlik için çeşitli girişimler oldu ve hala da çeşitli düzeylerde devam etmektedir. Sonuç alıcı adımların atılabilmesi için mevcut gelişmelerin bölgesel dengeler gözetilerek yeniden değerlendirilmesi gerekmektedir. Kürtlerin kazanımlarını korumaları, bölgenin demokratikleşmesi için de önem arzetmektedir. Bölgenin sorunlarını aşıp yeni bir sürece doğru evrilmesi şimdilik beklemeye alınmış gibi görünmektedir. Mevcut çatışmalı durumun devam ettirilmesi ve sorunların çözümsüz bırakılması uluslararası ve bölge güçlerinin işine gelmektedir. Bu durumun devamı ne Kürtlerin ve ne de bölge halklarının çıkarına değildir.

Kanayan yara: İşbirlikçilik

İşbirlikçilik, Kürtler açısından geçmişten bu yana devam eden ve bir türlü iyileştirilemeyen bir yaradır. Bundan çok muzdarip olan Kürtler, bu kanayan yarayı iyileştirmede yeteri kadar başarı gösterememişlerdir. Bugün bile bu konuda büyük sıkıntılar yaşanmaktadır. Aslında sömürgeciler her gittikleri alanda işbirlikçilerini de yaratmışlardır. Bu sadece Kürtlere özgü bir durum da değildir. İşbirliğinin boyutu ve bunların özgürlük mücadelesi karşısında sömürgeciler ile en gözü kara bir işbirliği içerisinde olmaları, Kürtlerin kendi ayaklarının altındaki zemini kayganlaştırmaktadır. Bu, sadece son on yılların bir sorunu değildir. Tarihten gelen derin kökleri de bulunmaktadır. Bu konuda çokca yazıldığı gibi, tarih içerisinde bunların oynadıkları rolleri ve bu işbirlikçilerin gerçek yüzleri de açığa çıkarılmıştır. Kürdistan'ın ikiye ve I. Dünya Savaşı'ndan sonra da dörde bölünmesinin ardından bu işbirlikçilik egemen güçlerin eliyle desteklenerek geliştirilmiştir. Bu bakımdan Kürtler kadar bu işbilikçilikten çekmiş bir başka halk yok dersek abartmış olmayız. Makus talih de diyeceğimiz bu durumu değiştirmek yine Kürtlerin ellerindedir. İşbirlikçilik ve bölgedeki dengelerden yararlanmak ince bir çizgi ile ayrılmaktadır. Bu konuda dikkatli olunmadığı takdirde Kürt Özgürlük Mücadelesine katkıdan çok zarar verilecek durumların ortaya çıkması engellenemez. Çokca duyarız, Kürt siyasi hareketleri birbirlerini Kürt Özgürlük Mücadelesine hizmet etmemekle daha da ileri giderek işbirlikçilikle eleştirirler. Bunlar günlük kısa döngü içerisinde sıkışmışlığın yol açtığı kısa yollu değerlendirmelerden kaynaklanmakta ve uzun vadeli çözümlerden uzaklaşmaktan ileri gelmektedir.

Her dört sömürgeci devlet ve uluslararası güçlerin Kürtler arasına kendi çıkarları doğrultusunda bir işbirliğini dayattıklarını ve buradan sonuca gitmek istediklerini bilmekteyiz. Bu işbirliğini boşa çıkarmak ve böylesine ihanet batağı içerisinde olanların teşhir edilmesi önemlidir. Uluslarası emperyalist güçler bölge üzerinde egemen sömürgeci devletlerin eliyle var olan statünün devamına yatırım yapmaktadırlar. Bu söz konusu devletler, Kürtlerin Özgürce yaşamasına karşı eskisi gibi egemenliklerini devam ettirmek istemektedirler. Bunun için başvurdukları en temel argümanları da yalanlar ile bezedikleri hayali tehditlerdir. Bunları kullanmaktadırlar. Bir kısım işbirlikçinin ağzından da benzer açıklamalar yaptırmakta ve böylelikle de kendilerine haklılık kazandırmaya çalışmaktadırlar. Kürtlerin bu tür oyunlara karşı uyanık olmaları ve işbirlikçilerin gerçek yüzlerini görmeleri son derece önemlidir. Güney Kürdistan ve Rojava özelinde yaşanan gelişmeler tam bir turnosol kağıdı görevi görmektedir. Bu parçalarda yaşananları tek taraflı değerlendirmemek gerekmektedir. Birini diğerine kurban verme gibi sık sık bazı kesimler tarafından dile getirilen çözüm önerileri, tümden kaybetmeye götürür. Tam tersine her parçadaki mücadele bir diğerine de nefes borusu olmaktadır. Birbirlerini karşılıklı etkilemekle kalmamakta, aynı zamanda gelişmelerine de katkıda bulunmaktadırlar.

Bir Kez Daha Birlik

Sık tekrarlanan bir konu olduğu için bazen kitlelerde bir yorulmuşluğa yol açsa da Kürtlerin acilen birliği geliştirmelerini yinelemekten geri durmamak gerekmektedir. Bugün Kürt Özgürlük Mücadelesi görünmeyen çok boyutlu bir saldırı altındadır. Bu durum inkâr edilemeyecek bir değerde bazı fırsatları da beraberinde getirmektedir. Bu fırsatların nasıl kullanılacağı önümüzde duran bir dolu soru işaretine yol açmaktadır. Önümüzdeki bir kaç yıl bu fırsatlardan gerekli sonuçlar alınırsa Kürt Özgürlük Hareketine büyük bir atılım yaptıracak gelişmeler de ortaya çıkaracaktır. ABD, batılı ülkeler ile Rusya'nın Suriye özelinde şimdilik kapalı kapılar ardında sürdürdükleri çabalar yakın gelecekte pratik yansımalarını da gösterecektir. Suriye'de çözümün Kürtlerin dışarıda bırakılması veya eski statüye mahkum edilmesiyle gelmeyeceği anlaşılmış durumdadır. Kürtler olmadan çözüm gelmeyeceğini anlamayan kalmadı. Bu fırsatın Kürtler lehine sonuçlanması için Kürtler arasında birlik kaçınılmazdır.

Birlik, Kürtlerin siyasi gelişmeler karşısında güçlü bir müdahale yapması ile kalmayacak egemen güçlerin Kürtleri bölme ve birbirine düşürme oyunlarının da tutmasını engelleyecektir. Bugün TC'nin yalan üzerine kurduğu egemenliğinin devam ettirilmesi de bu birliğin engellenmesine bağlıdır. Bir yandan TC, diğer yandan İran ve Suriye rejimi Kürtlerin birliğini engellemek için çeşitli oyunları devreye koymaktadırlar. En belirgin olarak da işbirliği faaliyetlerine hız vermekte ve yer yer çatışmalar yaratarak güvensizlik yaratmak istemektedirler. Bundan dolayıdırki birlik önemlidir. Kürtler bunun için ge-

rekli fedakârlıkları göstermelidirler. PKK, KDP, YNK ve diğer tüm Kürdistanlı partiler ve güçler üzerlerine düşeni yapmaktan geri durmamalıdırlar. Birlik çalışmalarının yoğunlaştığı dönemlerde sömürgeci devletlerin saldırganlıklarının artması ve bazı işbirlikçiler eliyle bir tarafı suçlayan açıklamaların yapılması bir tesadüf değildir. TC ve İran ellerinden geldiğince birleşmeyi engellemeye çaba göstermektedirler. Bunun görülmesi ve buna göre adımların atılması önemli olmakla birlikte yaşamsaldır da.

Rojava'da Yeni Adımlar

Suriye'de başkanlık seçimleri yapıldı ve beklendiği gibi Esad yeniden kazandı. Rojava yönetimi seçimlerin kendi denetimlerinde olan alanlarda yapılmasına izin vermedi. Seçimler rejimin denetiminde olan bölgeler ile sınırlı kaldı. Bu seçimler Suriye sorununda bir çözüm getirmese de Esad'ın bir dönem daha koltuğunda oturmasına yasal bir zemin kazandırmak için kullanılacaktır. Suriye yönetiminin Rojava'nın özerk yönetimini kabul etmemesi Kürt meselesinde başlangıç noktasından fazla bir ilerleme kaydetmediğini göstermektedir. Zaman zaman anlaşmaya yakın bir noktaya geliniyor gibi yansısa da halen ne kadar uzak olunduğu görülmektedir. Şu anki mevcut gelişmeler ışığında bakıldığında çözümün öyle yakın bir zamanda gelmesini de beklememek gerekmektedir. Suriye rejiminin de beklentisi Kürtlerin özellikle AKP-MHP faşist yalan çetesinin saldırıları karşısında zayıflayacağı ve geri adım atmak zorunda kalacaklarıdır. Zaman zaman bu yönlü beklentilerini açığa vurmaktan çekinmemektedirler. MİT ile bazı gizli görüşmelerin yapıldığı ve ana konunun Kürtlerin Rojava'daki kazanımlarını ortadan kaldırmak olduğu basına da yansıdı.

Geçtiğimiz günlerde Kamışlı'da rejim unsurları ile YPG arasında yaşanan çatışmalar Suriye rejiminin Kürt kazanımlarını gaspetme girişiminin en açık kanıtıdır. Rejim güçlendikçe bu saldırganlığın artacağını öngörmek bilinmeyen bir durum değildir. Bu sürede SDG'de ifadesini bulan Rojava halklarının ortak mücadelesi gelişme gösterirse, bu saldırıların önü de alınmış olacaktır. Rojava halklarının ortak demokrasi mücadelesinin Suriye geneline yansıması da bu şekilde yeni bir ivme kazanacaktır.

TC'nin Suriye'ye dönük planlarının DAİŞ ve El Kaide gibi cihatçıların örgütlendirilip saldırılması ile de sınırlı değildir. Efrin ve işgal ettiği diğer Rojava alanlarında demografik yapıyı değiştirerek, Kürtlerin varlığını buralardan silmeye çalışmaktadır. Efrin'de yapılanlar uluslararası insan hakları örgütlerinin raporlarına da konu olmuş ve buradaki soykırımına dikkat çekilmiştir. Tüm bunlara rağmen TC, Rojava'ya dönük planlarında başarılı olamamıştır. DAİŞ artığı cihatçılar eliyle Suriye oyununa katılmış ama beklediklerini alamadığı gibi bir sıkışmışlığın içerisine de düşmüştür. Rusya'ya taviz üstüne taviz vermiş ancak bu sadece beklenen sonu biraz geciktirmiştir. Batağın kendisini içerisine çekmesine karşı gücü tükenmek üzere. Elinde var olan tüm kartları masaya sürdüğünden dolayı, yeni bir oyun da kuramamaktadır. Suriye batağından çıkabilmek için ABD'ye açıktan çağrılar yapmakta ve tavizler vermekte, S-400'leri depoya kilitlemekten söz etmeye başladılar. Oyunun dengeleri önümüzdeki günlerde nasıl değişecek hep birlikte göreceğiz. ABD ve Rusya arasında git-gellerin de bir sonu olduğu giderek anlaşılmaya başlandı. Rojava düşmanlığı ile daha ne kadar gidebilirse gitmek isteyen TC, bu sıkışmışlıktan kurtulacağını sanıyorsa aldanıyor.

Başur'da binlerce dönümlük orman arazisinde ağaçları kesilip TC'ye götürülmektedir.

Başur Kürdistan Yeni Direniş Alanı

AKP-MHP yalan çetesinin bir değil, bir çok yalan üzerine kurmak istediği egemenliği, içerde yaşanan siyasi ve ekonomik kriz ile dış politikada sıkışmışlığın yarattığı sorunları örtbas etmek için yine Kürt Özgürlük Mücadelesine saldırı kartına sarıldığını görmekteyiz. 'İç ve dış düşmanların oyunları' gibi öteden beri bilinen klasik tekerlemeye can vermek için Başur Kürdistan topraklarına dönük yeni bir saldırı hamlesi başlattı. Bu kaçıncı operasyon, sayısını belki onlarda unutmuşlardır. Şimdiye kadar bir çok saldırı gerçekleştirildi. Bu kez yapılan savaşı tümden Başur Kürdistan'a yığarak hem gerillayı o alanda sıkıştırmak ve hem de geri cephede yeni üsler kurarak buralarda oldu bittiyle egemenlik kurmaya çalışmak istemektedir. Onlarca üs alanına yeni alanlar ekleyerek hem gerillanın hareket alanını kısıtlamak ve hem de Başur ile Rojava'nın bağlantısını koparmak istemektedir.

Bu saldırılardan beklediği bir sonuç alıp almayacağı TC açısından şimdilik o kadar da önem taşımıyor. Kısa vadede içte ve dışarda sıkışmışlığını gizlemek için bir perdeleme görevi görmektedir. Başur alanında gerillaya karşı bir üstünlük kuramayacağını onlar da bilmektedirler. Sayısız kez denediler ve başarı elde edemediler. Gerillayı zayıflatabilirlerse bunu da bir başarı olarak göreceklerdir. Bundan da önemlisi içerde muhalefeti susturabilecek ve yalan üzerine kurdukları düzenlerinin devamını sağlayabilecek bir gerekçe yaratmak istemektedirler.

Barış masasının devrilmesinin nedenleri ve TC'nin iki yüzlülüğü bugün daha iyi anlaşılmaktadır. Çatışmasızlığın yaşanabileceği ve Kürt sorununun barışçı bir temelde çözülebilineceği, görüşmeler sürerken açığı çıktı. Bugün de istenirse barış mümkün olabilir. AKP-MHP faşist çetesi, suça o kadar batmış durumdaki sadece Kürt meselesi değil bir başka demokratik hakkın çözüm masasına getirilmesinden bile korkmaktadır. Her demokratik açılım ve halkların mücadelesi, onları sonuna biraz daha yakınlaştıracaktır. Her konuda kitlelere yalan söylemektedirler. Bir önceki yalanlarını bir başka yalan ile örtmektedirler. Her yeni yalan da onları biraz daha batağa çekmektedir. Batağa gömüldükçe de gömülmekte boğulmaktan kurtulamayacaklarını görememektedirler.

Başur Kürdistan'da yürütülen savaşın bir diğer amacı da Kürtler arasında birliğin dinamitlenmesidir. Oynanan oyuna KDP yetkilileri savaşa taraf olmayacağız açıklamasıyla uzak dursalar da yarayı kaşımak isteyen gönüllülerde yok değil. Savaşın Başur'a taşınmasında TC'nin sorumluluğu gözardı edilerek Kürt Özgürlük Mücadelesi hedef haline getirilmek istenmektedir. Gerillanın bu parçadaki varlığı meşrudur diyemeyenler TC'nin daha önceden varolan onlarca askeri üssüne ve MiT bürolarına ses çıkarmadılar. TC'nin bağımsızlık referandumunda takındığı tavır tam bir Kürt düşmanlığı olmuştur. Sorunun sadece Bakur ile sınırlı olmadığı Rojava'dan Başur'a kadar TC'nin Kürt kazanımlarına karşı bir savaş içerisinde olduğu görülmelidir. Barış masasının mutabakat imzalandıktan hemen sonra yıkılmasında da bu açığa çıkmıştır. TC yüzyıllık Kürt düşmanı kimliğini bırakmadığı gibi Kürtleri yerlerinden sürerek topraklarından koparmaya çalışmaktadır. Kürdistan'ın dağını bombalamakta, ormanlarını yakmakta, gerilla ve halkı barınamaz duruma getirmek istemektedir.

Efrin'de zeytin ağaçlarını kesmekle kalmamış, Başur'da binlerce dönümlük orman arazisinde ağaçları kesmeye devam etmiş, bunları savaş ganimeti olarak götürmektedir. Kürtlerin dili ve kültürü ile birlikte doğasına da düşmanlık yapmaktadır. Böylesi bir saldırganlığın izahı yoktur ve hiç bir bahanenin ardına gizlenemez. İşte bunun içindir ki Başur direnişi önemlidir. Bu sadece gerillanın zafer kazanması için değil, Başur halkının kendi topraklarında yaşayabilmesi için de önemlidir. TC ne saldırganlıkta ve ne de vahşet de sınır tanımamaktadır. Bu imha saldırılarına karşı ancak topyekün bir direniş ile karşı koyulabilinir. Gerilla direnişi ve Başur'un TC'nin işgalinden kurtarılması hem Bakur ve hem de Rojava'da Kürtlerin yeni döneme özgür bir temelde girmelerini sağlayacaktır. ■

“Ateşle oynama, elin yanar!”

ABD emperyalizminin Rusya politikaları ve AB’nin ikilemi üzerine

❑ Murat ÇAKIR

Avrupa’daki emperyalist güçler Trump sonrasında güçlü müttefikleri ABD ile olan ilişkilerinde düzelme olacağını ve güvenilir (!) adımlar atılacağını umuyorlardı. Özellikle Avrupa Birliği’nin öncü gücü Alman emperyalizmi, Biden yönetiminin Alman sermayesinin Rusya Federasyonu ve Çin Halk Cumhuriyeti konularındaki hassasiyetlerini dikkate alacağını ve ortak çıkarlara önem vereceğini hesaplıyordu. Ancak çok kısa bir süre içerisinde bu umut ve beklentiler suya düştü. Biden yönetimi Trump’ın “America first” politikasını aynen, ama daha yumuşak söylemle devam ettireceğini kanıtladı. Dahası siyasi temsilcilik nezdinde Transatlantikçiler güç kazanarak, Almanya ve dolayısıyla AB’nin karşı karşıya kaldığı ikilemin çözümünü zorlaştırdılar.

Transatlantikçi sermaye fraksiyonlarının en önemli siyasi temsilcileri haline gelen Alman Yeşiller Partisi’nin bu yıl yapılacak Federal Parlamento Seçimleri’nden sonra yeni Federal Hükümet’in (büyük veya küçük) ortağı olmasının kesinleşmesi, Almanya’nın dış politikasında Rusya düşmanı söylemlerin ağırlık kazanmasına neden oluyor. Zaten böylece SPD’li Dışişleri Bakanı Heiko Maas’ın Rusya karşıtı kampanyası, Yeşillerin üst düzey temsilcilerinin açık desteği ve baskısıyla hız kazanmış oldu. Yeşillerin Şansölye Adayı Annalena Baerbock’un “AB Rusya’ya karşı sert yaptırımlar uygulamalıdır” açıklamasından sonra, partinin Eş Başkanı Robert Habeck mayıs sonunda gerçekleştirdiği Ukrayna ziyaretinde, “Batılı ülkeler Ukrayna’ya acilen silah yardımı yapmalı ve Ukrayna’yı en kısa sürede NATO’ye üye olarak kabul etmelidir” diyerek, yakılan ateşe körükle yaklaşmaktan çekinmediğini gösterdi. Yeşiller nasıl NATO’nun Yugoslavya’ya yönelik saldırı savaşına öncülük ettilerse, şimdi de Rusya’ya yönelik savaş tehditlerine önderlik etmeye çalışmaktadırlar.

Çelişen çıkarlar ve Rusya

Başta Almanya olmak üzere, Avrupalı emperyalist devletler içerisinde saldırgan

bir Rusya düşmanlığının ağırlık kazanması, ABD ile AB çıkarlarının her zaman örtüşmediğini bilen Rusya Federasyonu tarafınca uzun bir süre belirli bir “anlayışla” karşılanmaktaydı. Rusya Federasyonu kendilerine yönelik saldırganlığın asıl sorumlusunun ABD emperyalizmi olduğundan ve Almanya ile AB’nin bağımsız davranamadıklarından hareket ederek, AB ile diyaloğun sürdürülmesinden yanaydı. Ancak diplomatik girişimlerinin Batılı ülkeler tarafından yanıtsız bırakılması, ekonomik yaptırımların uygulanması ve Ukrayna ile Suriye’de olduğu gibi jeopolitik ataklarda bulunulması, Rusya Federasyonu’nun da sert ve belirgin reaksiyon göstermesine neden oldu. Hatta Dışişleri Bakanı Sergei Lawrow, “Rusya, Avrupa Birliği ile olan iletişimini belirli bir süre için dondurmaya hazır” olduğunu söyleyerek, Batılı ülkelerin yaptırımlarına karşı yaptırımlarla yanıt vereceğine dikkat çekmişti.

Aslına bakılırsa uzun vadede Avrupa açısından Rusya Federasyonu ile barış içinde yan yana yaşamaktan başka gerçekçi bir alternatif yok. ABD açısından ise bu öncelikli bir opsiyon değil. Tam tersine, ABD emperyalizminin halâ yürürlükte olan ve dış politikasını belirleyen “Rusya’yı NATO üyesi ülkelerle kuşatma stratejisi”, Avrupa ile Rusya Federasyonu arasındaki gerilimlerin artarak sürmesini gerekli kılıyor. ABD’nin bu stratejisinin bir diğer hedefinin de Almanya ile Rusya Federasyonu’nun yakınlaşmalarının engellenmesi olduğu gerek Berlin’de gerekse de Moskova’da iyi biliniyor.

Moskova, her ne kadar Almanya ve AB’nin Suriye ve Ukrayna’daki jeopolitik girişimlerinin kendi politikalarına karşı olduğunu görse de gene diplomatik ilişkilerin karşılıklı çıkarların dikkate alınarak devam ettirilmesi gerektiğini savunuyor. Buna karşın, özellikle Almanya’nın ABD tarafından ivmesi artırılan baskılara giderek daha az dayanabildiğini de görüyor. Rusya ile ilişkilerin bozulmaması taraftarı olan Avrupacı sermaye fraksiyonları siyaseten zemin kaybederken, toplumsal desteklerini artıran Transatlantikçi Yeşiller Partisi ABD emperyalizminin açık savunucusu rolünü kabul ederek, sonunda somut askeri çatışma tehlikesini içeren tandansları körüklemeye devam ediyor. Görüldüğü kadarıyla hükümet ortağı olabilmek için, bırakın partinin kuruluş sürecindeki pasifist ilkeleri, emperyalist yayılmacılığa sahip çıkarak her türlü barışçıl değeri çöpe atan Yeşiller, emperyalist burjuvazinin birinci sözcüsü olmaya hazırlanıyorlar. Ve tekelci burjuvazinin temsilcilerinin burjuva basınına verdikleri demeçlerden de Yeşillerin bu rolü yeterince oynayabileceklerine inanıldığı görülmekte.

Gelişmelerin Türkiye dış politikasına etkisi

Halihazırda Almanya’nın dış politikasında Rusya karşıtı söylemin güçlenmesi, aynı zamanda Almanya’nın hamisi olduğu AKP-Saray Rejiminin de dış politikasını belirliyor olacaktır. Gerçi Rusya gerek Libya’da gerekse de Suriye’de Türkiye ile belirli bir eşgüdüm içerisinde hareket etmektedir, ancak iç ve dış politikada açık bir şekilde sırtı duvarda olan AKP-Saray Rejiminin NATO çizgisine geri dönmesinden de rahatsızlık duymaktadır.

Aslına bakılırsa Rusya Federasyonu’nun genel olarak Türkiye ile olan ilişkilerinin muğlak bir rota izlediği söylenebilir. Bunu özellikle Karabağ ihtilafında gözlemlemek mümkündü. Türkiye ihtilafa Azerbaycan’ın yanında katılarak, Savunma Bakanı Hulusi Akar’ın dediği gibi “uluslararası arenada özne olma” hedefinin altını çizmişti. Üstünkörü bir bakışla Türkiye’nin bu müdahalesinin Rusya’nın aleyhine olduğu söylenebilir. Ancak Rusya açısından, Putin yönetimi her ne kadar Kafkasya’nın “istikrarsızlaşmasını” bir tehlike olarak görse de asıl önemli olan Ermenistan’daki “Batı yanlısı” olarak tanımlanan Paşinyan hükümetinin zayıflatılmasıydı. O açıdan AKP-Saray Rejiminin Azerbaycan-Ermenistan çatışmasına müdahil olması, Rusya Federasyonu tarafından 2018’den sonra tekrar Kafkasya’da etki alanı kazanılmasına yardımcı bir faktör olarak kabul gördü. AB’nde Türkiye’den Kafkasya bağlamında “zorlu ve tehlikeli partner” olarak bahsedilmesi doğrudan bununla bağlantılıdır.

Rusya Federasyonu için Türkiye’nin önemi büyük. Bu biliniyor. Salt Suriye ve Libya’daki eşgüdüm açısından değil, bilhassa Rus filosunun Akdeniz’e geçişini sağlayan Boğazlar açısından. “Montrö Boğazlar Sözleşmesinin” kritik bir dönemde tartışmaya açılmasını işte bu gerçekler ışığında değerlendirmek gerekir.

Manivela olarak Ukrayna

Türkiye’nin Rusya karşıtı pozisyona çekilmesi için Ukrayna’nın uzun zamandır manivela görevi gördüğü NATO çevrelerinde de açık olarak ifade ediliyor. Ancak Ukrayna AKP-Saray Rejimi için de büyük önem taşımakta –özellikle Türkiye’nin askeri– sınai kompleksinin

geliştirilmesi açısından. Erdoğan'ın eski danışmanlarından ve bugün Federal Alman Hükümetine ait "Politika ve Bilim Vakfında" (SWP) görev yapan Suat Kınıklıoğlu'nun doğru tespit ettiği gibi, "Ukrayna silah sanayi Türkiye'nin iştahını açıyor". Türkiye ve Ukrayna, Erdoğan'ın "aile şirketi" olan Bayraktar İHA ve SİHA'ları konusunda sıkı iş birliği içerisinde. Örneğin ortak üretilecek olan büyük bir SİHA'nın motorunu Ukrayna üretecek ve geri kalanı Türkiye'de tamamlanacak. Ayrıca Türkiye'nin yabancı lisansla üretmek istediği "Altay" saldırı tankının motorunun ortaklaşa üretilmesi üzerine görüşmeler devam etmekte. Ukrayna Türkiye'den dört savaş gemisi (Korvet) satın alırken, Türkiye de Ukrayna'dan hava savunma sistemleri almaya hazırlanıyor. Böylelikle iki ülke Avrupa ve Rusya'ya olan bağımlılıktan kurtulmaya çalışıyorlar.

Türkiye ve Ukrayna'nın Karadeniz'in militaristleştirilmesi ve NATO güçlerine açılması konusunda da benzer yaklaşımları var. O nedenle Avrupalı emperyalistler ile ABD, Türkiye'yi Rusya karşıtı pozisyona çekmek için özellikle Ukrayna kartını oynuyorlar. AKP-Saray Rejimi buna yatkınlık gösteriyor olsa da –ki bu şekilde (aynı Polonya ile olan ilişkilerinde olduğu gibi) Biden yönetimiyle olan ilişkilerinde yumuşamayı hedeflemektedir– ancak Rusya karşıtı pozisyona geçmenin getireceği tehlikelerin de iyi farkında. Çünkü Moskova'nın sadece Suriye'de atacağı tek adımla Türkiye'nin bölgedeki çarklarını hareketsiz bırakabileceğini biliyor. Bu yüzden yalpalıyor ve her tarafa yaranmaya çalışıyor. Özcesi, Türk dış politikası ne NATO içindeki stratejik partnerleri ne de tekil iş birliğinde olduğu Rusya Federasyonu ve İran gibi ülkeler açısından güven sağlayamıyor.

Tehlikenin yeni boyutları

Tüm bu gelişmelerin yanı sıra geçenlerde "Newsweek" dergisinde çıkan bir haber, Rusya karşıtlığının yarattığı tehlikenin yeni boyutlarına ışık tutuyor. Derginin, TASS Haber Ajansı tarafından da teyit edilen, ama nedense (veya bilinen nedenlerden dolayı) Avrupa burjuva medyasında pek dikkate alınmayan haberine göre, ABD yeni tür bir "Gladio örgütü" oluşturmaya çalışıyor. ABD Kongresi'nin kontrolü altında olmayan ve –şimdilik– 60 bin özel tim personelinden oluşan bir gizli ordu halihazırda dünya çapında gizli operasyonlara katılıyor. "Newsweek" yıllık bütçesi 1 milyar doları aşan bu gizli ordunun şimdiden CIA'nin dünya çapında gizli operasyonlarda kullandığı personel sayısını katladığını bildiriyor. Özellikle haber alma ve siber uzay alanlarında uzmanlaşan ve faaliyetlerini genişleten örgüt, oluşturduğu 130'dan fazla özel güvenlik şirketi sayesinde Pentagon'un ABD Kongresi'nden herhangi bir izin almadan ve dolayısıyla kamuoyundan gizli sayısız operasyon gerçekleştirmesine olanak sağlıyor. Henüz diğer NATO üyesi ülkelerde de benzer yapılanmaların olup olmadığı konusunda herhangi bir bilgi basına sızmış değil. Ancak gerek Gladio tarihi gerekse de Türkiye'de halâ faal olan Kontrgerilla pratiğine bakarak, önümüzdeki yıllarda "Extralegal" faaliyetlerin dünya çapında artacağını varsayabiliriz. Muhtemelen Türkiye bu faaliyetlerin merkezi operasyon alanlarından birisi olacaktır.

Öyle ya da böyle; ABD emperyalizminin uzun vadeli stratejik yönelimi, içerisinde Avrupa'nın ve Türkiye'nin de bulunduğu geniş bir coğrafyayı yangın yerine çevirmeye aday görünüyor. 1989/1990 karşı devriminden bu yana mütemadiyen devam eden sürece baktığımızda, Noam Chomsky'nin "olası bir nükleer savaşın ocağının" Avrupa-Rusya sınırında olduğu tespitinin ne denli haklı olduğunu görebiliriz.

Sonuç yerine

Tarihsel gelişmeler bize savaş tehlikesinin asıl sorumlularının emperyalist cephede yer alan güçlerin olduğunu, kanıtlarıyla beraber göstermektedir. Savaş örgütü NATO özellikle 1990'lı yılların sonundan itibaren gerilimleri yaratan ve derinleştiren ateşi sürekli olarak körüklemiştir. 1999 yılında AB'nin açık Rusya düşmanı üye devletleri olan Çek Cumhuriyeti, Macaristan ve Polonya'yı üyeliğe kabul eden NATO, Rusya Federasyonu'nun tüm uyarılarına rağmen 2004 Mart'ında Bulgaristan, Estonya, Letonya, Litvanya, Romanya, Slovakya ve Slovenya'yı NATO üyeliğine alarak ordu birliklerini tehdit unsuru olarak AB – Rusya sınırına konuşlandırmıştı. Ardından, 2008'de George W. Bush "Ukrayna'nın NATO üyesi yapılması, ABD'nin çıkarınadır" açıklamasını yaparak, Rusya'yı kuşatma stratejisinin bir sonraki adımına işaret etmişti. Ve her yıl tekrarlanan "NATO Defender Europe" askeri tatbikatlarıyla Rusya Federasyonu "hedef ülke" haline getirildi.

Nihayetinde tüm bu adımlar Rusya Federasyonu'nun reaksiyon göstermesini ve karşıt stratejiler geliştirmesini tetikledi. 2008 Ağustos'unda Gürcistan'ın başlattığı Kafkasya Savaşında belirleyici rol oynayan ve NATO girişimlerini geri püskürten Rusya Federasyonu, Rusya ile siyasi, kültürel ve iktisadi açıdan sıkı bir bağlantıda olan Ukrayna'nın NATO'ya üye edilmesini başarıyla engelledi. Ukrayna NATO üyesi yapılsaydı, Rusya donanmasının kendi hinterlandındaki hareket alanı tamamen sınırlandırılacaktı. 2014'te de beklenen oldu ve Kırım, halk oylamasıyla Rusya Federasyonu'nun parçası haline geldi. Bu, NATO'nun Rusya Federasyonu'nu da içeren Avrupai bir güvenlik mimarisi yerine, birliklerini Rusya sınırına konuşlandırmasının beklenen ve anlaşılır bir sonucu olarak görülmelidir.

Putin yönetimi bunun ötesinde Doğu Ukrayna'daki Halk Cumhuriyetlerinin Ukrayna'dan ayrılmasını destekleyip, askeri güçlerini seferber etmesi sonucunda Ukrayna'nın NATO üyeliğini olanaksız kıldı. Rusya Federasyonu'nun bu adımları BM Şartı ve uluslararası hukuk temel alındığında elbette tartışılabilir adımlardır, ancak bu tartışmayı en son yapabilecek olanlar on yıllardır BM Şartını ayaklar altına alarak dünya çapında çatışmaları, müdahale ve vekalet savaşlarını körükleyen, geniş coğrafyaları istikrarsızlaştıran batılı emperyalist güçlerdir.

Sonuç itibariyle, Rusya Federasyonu elindeki nükleer cephanesi, başta Almanya olmak üzere Avrupa ülkelerinin tedarikine muhtaç olduğu doğalgaz kaynakları ve Kafkasya-Balkanlar-Ortadoğu üçgenindeki etki alanlarıyla kolay yutulur bir lokma olmadığını kanıtlamıştır. Putin yönetimi batıya ve açık bir şekilde AKP-Saray Rejimine "ateşle oynama, elin yanar" mesajını vermiştir. Transatlantikçilerin baskın olacağı bir Federal Hükümet yönetimindeki Alman emperyalizminin ve onun güdümünde, ama bir türlü "Birlik" olma yeteneğini gösteremeyen Avrupa Birliği'nin bu mesajı nasıl okuduklarını ve mesaja hangi yanıtı vereceklerini yakında göreceğiz. Bu yanıtın, Rusya Federasyonu ile karşılıklı bağımlılıklar ve ABD emperyalizminin şantajvari baskıları nedeniyle kolay ifade edilemeyeceğini şimdiden öngörebiliriz. Sırtı duvarda olan ve mafya devletine dönüşmüş AKP-Saray Rejiminin durumunun ise çok daha vahim olduğunu söylemek dahi gereksizdir. ■

Politika Gazetesi'ni bulabileceğiniz adresler

Siz de il ve ilçelerinizde uygun gördüğünüz Kitabevi ve Gazete Bayileri ile ilişki kurarak onların isim, adres ve telefon numaralarını Gazete Merkezimize iletebilirsiniz.

İSTANBUL

Anadolu Yakası:

Kadıköy: *Mephisto Kitabevi:* Asım Gündüz Cad. No:23
Kadıköy: *Üç Deniz Kitabevi:* Pavlonya Sok. No:10 Kadıköy
Kadıköy: *Yaykoop:* Caferağa Mh. Tellalzade Sk. No:30

Avrupa Yakası:

Beyoğlu: *Mephisto Kitabevi:* Kuloğlu Mh. İstiklal Cad. No:125
Beşiktaş: *Mephisto Kitabev*i Sinanpaşa Mh. Köyiçi Myd. 15
Beyoğlu: *Semerkant Kitabevi:* Süslü Saksı Sk. No:5 Tarlabaşı
Osmanbey: *Beyaz Adam Kitabevi:* Halaskargazi Cd. 17/A
Mecidiyeköy: *Karaduman Gazete Bayii:*
Eyüp: *Özgür Büfe:* Karadolap Mah. Veysel Karani Cd. No: 16/A
Sefaköy: *Boran Kırtasiye:* Halkalı Cd. Kocabıyık Sk. 3/A.

ANKARA

Kızılay: *Doruk Kitabevi:* M.paşa Cd. 28/A
Kızılay: *Tayfa KitapKafe:* Meşrutiyet Mah. Selanik Cad. 82/32
Kızılay: *Turhan Kitabevi:* Yüksel Cd. No: 8

İZMİR

Alsancak: *Yakın Kitabevi:* Kıbrıs Şehitleri Cad. No:104/A
Buca: *Emek Kitabevi:* Vali Rahmi Bey, Uğur Mumcu Cd. No:2,

ANTALYA

Merkez: *Kitapkurdu Sahaf:* Elmalı Mh. 25. Sk. No:5/A M.paşa

TRABZON

Merkez: *RA Kitabevi:* Uzun Sk. Saray Çarşısı No:60 Trabzon

RİZE

Fındıklı: *Arkadaş Kitap-Kırtasiye:* Cumhuriyet Cd. No: 50/B

MARDİN

Kızıltepe: *Aldemir Basım Dağıtım:* Orduevi Karşısı No:6 D:6

DİYARBAKIR

Yenişehir: *Vilaf Kitabevi:* Koop. Mh. Akkoyunlu 4 Sk. Mekan Apt No:11/B
Yenişehir: *Özde Büfe:* Ofis Ekinciler Cad. Devran Apt Altı

EDİRNE

Merkez: *Bellek Kitabevi:* Sabuni Mh. M. Günel İş Mrk.D:Z-08, Balıkpazarı

ESKİŞEHİR

Odunpazarı: *İnsancıl Kitabevi:* İstiklal Mh. Yeşiltepe Sk. 24/A,

HATAY

Merkez: *Yeni Dünya Tanıtım:* Cumhuriyet Mh. Gündüz Cd. Kentarma Sk./Antakya

BANDIRMA

Ozan Sanat Evi, İhsaniye Mh. İstiklal Cd. 44. Sk. No:51/B
Serüven Kitabevi, Günaydın Mh. Eski İtfaiye Cd.

AYDIN

Didim: *Emek Büfe:* Mavi Şehir Belediye Halk Pazarı, Didim

MALATYA

Merkez: *Fidan Kitabevi:* Kiğılı Cami, No:1

SAMSUN

İlkadım: *Penguen Kitabevi:* Çiftlik Mh. Ümraniye Sk. No:27/A

ŞIRNAK

Merkez: *Kelepir Kitabevi:* Sökmenler Plaza, Zemin Kat, No:4

KARAMAN

Merkez: *Danış Kitabevi:* Külhan Mah. 2.İstasyon Cad No: 5

MANİSA

Akhisar: *Kültür Kitabevi:* Tahir Ün Cad. No:150 / A

Politika

SAVAŞSIZ VE SÖMÜRÜSÜZ BİR DÜNYA İÇİN

On beş günlük süreli yayın

İmtiyaz Sahibi : Mustafa Suphi Vakfı İktisadi İşletmesi adına S. Kemal Atakan

Sorumlu Yazıişleri Müdürü : Armağan Barışgül

Yönetim Yeri : İbrahim Ağa Cami Sk. No:11/1 Kadıköy-İst.
Telefon : 0216 428 10 21 Telefax : 0216 428 10 22
E-posta : bilgi@politikagazetesi.org
Web adresi : www.politikagazetesi.org
Avrupa Tems. : Kemal Çelik Tel: +49 172 53 17 333
Basıldığı yer : Kuzey Veb Ofset San. Tic. Ltd. Şti. Tayakadın Köyü/Arnavutköy- İstanbul Telefon: 0212 682 61 62

Gazetemizde yayınlanan makale ve yazıların hukuki sorumluluğu yazarına aittir.

Yıllık Abone Bağışı : 60- TL
Yıllık Abone Bağışı : 60,- EUR / - USD

BANKA HESAP NUMARALARIMIZ

Hesap sahibi : Mustafa Suphi Vakfı İktisadi İşl.
Banka : Türkiye İş Bankası, Tepe Nautulius AVM Şubesi - İstanbul / Kadıköy
SWİFT : ISBKTRIS
TRL IBAN : TR64 0006 4000 0011 2090 2611 69
EUR IBAN : TR51 0006 4000 0021 2090 1947 59
USD IBAN : TR58 0006 4000 0021 2090 1947 30

Önemli not: İşsiz, emekli, engelli, öğrenci ve devrimci siyasi tutsaklara ücretsiz abonelik

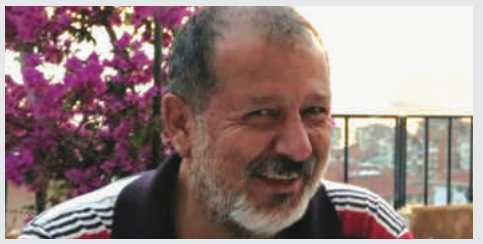

Kurucu Sahibi ve İlk Sorumlu Müdürü: K. Tayfun Benol
(10.10.2015'de Ankara Katliamı'nda Kaybettik)

Haydi Dayanışmaya...

Bir Tuğla da Sen Koy!

Değerli Dostlar ve Yoldaşlar;

Mustafa Suphi Vakfı Eylül 2014'de şu anda bulunduğumuz yapıda 1. Katı tutarak çalışmaya başlamıştı. Bu katta, Vakıf bürosu, Politika Gazetesi bürosu ve terastan bozma 50 kişilik bir toplantı salonumuz mevcut idi.

Daha sonraki yıllarda 2. Katı da kiraladık. Bu katta şu anda Politika Haber redaksiyonu çalışmaktadır. Bu katı tutarken 3. Katta da Lojman olarak kullandığımız çatı katını kiraladık.

Haziran 2021 itibarıyla geçerli olmak üzere binanın giriş katı (zemin) ve onunla bağlantılı zemin altı olarak adlandırdığımız katları da kiraladık. Giriş katını Mustafa Suphi Vakfı lokali, zemin altı katını da toplantı ve eğitim salonu, tiyatro sahnesi ve gençler için spor salonu olacak şekilde çok amaçlı kullanımlı bir hale getirmeyi planladık.

Bu güne kadar otopark olarak kullanılan binaya ait bahçeyi de düzenleyerek Cafe ve bodrum kata bir Mutfak inşaa ederek, Lokal'e ve bahçedeki Cafe'ye servis yapacak şekilde bir planlama yaptık.

Kısacası 4,5 kat ve bahçesinden oluşan yapının tümü Temmuz ayı itibarıyla Mustafa Suphi Vakfı'nın binası olarak hizmet verecek.

Binanın zemin, bodrum ve bahçesini amaca uygun şekillendirmek için bir tamirat ve kısmi inşaa çalışmasına giriyoruz. Bunu yaşama geçirmek için sizin dayanışmanıza ihtiyacımız var. Yapılacak işlerin emek kısmı üyelerimiz ve çevremiz tarafından dayanışma olarak gerçekleşecek. Ancak yine de bazı işlerde işçilik ve özellikle malzeme alımı için kaynağa ihtiyacımız var.

Mustafa Suphi ve bugüne kadar toprağa düşen tüm yoldaşlarımızın anılarını yaşatmak, onların uğruna toprağa düştükleri ve bu nedenle tamamlayamadıkları görevleri tamamlamaya katkıda bulunmak gibi önemli ve bir o kadar da şerefli bir görevimiz var.

Bu nedenle sizleri dayanışmaya davet ediyoruz. Büyük, küçük, az, çok, elimizden ne geliyorsa katkıda bulunacağınıza inancımız sonsuzdur.

Ülkenin dört bir köşesindeki ve yurt dışındaki dostlarımıza ve yoldaşlarımız sesleniyoruz;

HAYDİ DAYANIŞMAYA...
BİR TUĞLA DA SEN KOY!

MUSTAFA SUPHİ VAKFI
YÖNETİM KURULU

BANKA HESAPLARIMIZ:
MUSTAFA SUPHİ VAKFI
T. İŞ BANKASI NAUTİLUS ŞUBESİ

YURT İÇİ TRANSFERLERİ İÇİN:
TRL HESABI IBAN: TR35 0006 4000 0011 2090 2226 00

YURT DIŞINDAN TRANSFERLER İÇİN:
EUR HESABI IBAN: TR56 0006 4000 0021 2090 1268 66
USD HESABI IBAN: TR46 0006 4000 0021 2090 1268 52

YURTDIŞINDAN TRANSFERLER İÇİN BIC/SWIFT CODE: ISBKTRIS